

1923 március 16

HIVATAL ES NYOMDA
Cluj, Kolozsvar, St. Baroa
L. Pop (Brassai-utca) 10.
Az „UJ KELET” telefonjai
Szerkesztőség és kiadó-
hivatal — — — 977
Zs. N. Sz. — — — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK	
Romániában	
Egész évre — —	450
Félévre — —	240
Negyedévre — —	130
Egy hónapra — —	45
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 2 lei	
Csehszlovákiában	
Egy hónapra — —	12 ct
Egy szám — —	1 ct

VI. évfolyam, 24. szám Cluj -- Kolozsvar, 5683. Adar 29. 1923. március 17. Szombat

Galicia

Feltűnés nélkül, szinte titokban történt. Párban új vonalakat húztak Európa térképére. A nagykövetek tanácsa végleg eldöntötte Galicia sorsát: az egykori Ausztria e legnagyobb tartományát odaajándékozta Lengyelországnak. Galicia mindezeidig nem volt Lengyelországa. Csak megszállott terület volt, amelyet a lengyel légiók 1918 végén szállítottak meg s amely azóta ádáz belső harcok színhelye volt. Galicia lakosságának zöme nem lengyel, hanem zsidó és ukrán. Az ukránok a magukénak követelték ezt az országot, néhányszor el is foglalták Lemberget, megalkották Galiciában a Nyugatukrán Köztársaságot. Volt idő, amikor az antant támogatta is őket. Akkor még azt hitték, hogy Nyugatukrajna az orosz szovjet ellen való harcban erős bázissá válhat. Később azonban az antant elejtette az orosz Petljurát és a lengyel Pilsudszkynak kedvezett. Egy idő óta elcsitultak a fegyveres harcok Galiciában, de az ukrán nép gyűlölettel és szabotázzsal harcol továbbra is a lengyel hódító ellen. Az ukránok, amennyire csak tehettek, mindent megnoztattak, hogy az antant egykori szimpátiáját megszerezzék, de hiába, az antantban ma Franciaország akarata dominál és Franciaország minden erejével Lengyelország mellé állott. Amíg Galicia Wrangel és Petljura gyülekező helye lehetett az orosz szovjetkorszakban, addig meg lehetett némi reménye az ukránoknak, de amióta Franciaország felhagyott az ellenmoráldalom támogatásával, végleg megbukott a független Nyugatukrajna gondolata.

Szinte előre lehetett tudni, hogy ez lesz a megoldás. Franciaországnak ezújszerűt erős Lengyelországra van szüksége. Franciaország semmitől sem fél jobban, mint az oroszok és a nemetek egyesülettől. Ezt az egyesület a balti utközönlamok és Lengyelország akadályozza meg. És Lengyelországot egyébként is kártéríteni kell Memelért, amelyet éppen a nagykövetek tanácsa ítélt oda Litvániának. Lengyelország megkapta Memel helyébe Vilmát, de ez nem volt elég, Galiciát is nekivágták. A hatalmak az óvatosság politikáját követik, mindenkit ki akarnak elégíteni, a litvánokat is, mert ezek már már túlnyíltan folytattak viszonyt az oroszokkal s az antantnak nem lehetett kelves a dolog. Memel odaítélése amolyan mézes-mézes Litvániának s Vilna és Galicia odaítélése vigasztalás Lengyelországnak. A nagykövetek tanácsa egy csapással két gordiuszi csomót vett megoldani s ha az ember futólajosan nézi a dolgokat, mintha meg is oldotta volna.

Pedig ha mélyebbről szemléljük a dolgot, itt megint a hatalmi politika itelkezett és nem a belátásos politika. Galicia ukránjai semmiesetre nem nyugszanak bele ebbe az ítéletbe, aminthogy Memel és Vilna kérdését is a lakosság megkérdése nélkül intézték el. De Memel és Vilna végre is elszigetelt városok. Nem így Galicia, amelynek kompakt nemzetiségi tömegei vannak, mint mondottuk elsősorban ukránok, másodsorban zsidók. Ezekkel a nemzetiségekkel szemben a lengyelek az egykori Lengyelország elnyomó és megalázó politikáját folytatják. Az ukránokat tolványvertek le, a zsidók ellen más módon harcolnak. Nem szabad elfelejteni, hogy az az áldatlan mozgalom, amelyet a „numerusz klauzusz” szó jelöl, a varsói és a krakkói egyetemről (no és a budapestiről) terjedt el járványszerűen Európa higgadtabb népei között. Lengyelország ugyan kötelezte magát a kisebbségi jogok megőrzésére, de a legutóbbi szovjet-ukrán menti képviselést nézzük; de ép a legutóbbi szovjet-ukrán eset, amikor a lengyel nemzetgyűlés akarata

győzött s egy liberálisabb gondolkodású férfiú Narutovicz került az elnöki székbe, a reakció meggyilkoltatta ezt az elnököt s az utóda már csak olyasvalaki lehetett, aki közelebb áll az agresszív, mint a progresszívok táborához. Felfogásunk szerint Keletgalicia kérdése sem a rigai béketárgyalásokon, sem a nagykövetek tanácsán végleg el

nem dönt s általában a helyzet Európának ezen a részén még nem szilárdult meg annyira, hogy a zsidókra kedvezőtlen atmoszférában tárgyaljon a zsidók jogairól az alkotmánnyal kapcsolatban. Nem vagyok hajlandó ezt elismerni, mert ez ellenkeznék minden józan állampolitikával. Elképzem az egyes személyeket ért balesetektől, az antiszemita zavargások más célt még nem értek el és hisszük, hogy nem is fognak elérni. Az antiszemitizmust külföldről importálták, nem szolgálhatja tehát az állam javát. Ellenkezőleg, elsörendű érdeke ennek az országnak, hogy a zsidókérdést végleg és a zsidók megelégedésére oldja meg. Mert vajjon előnyös lesz-e Románia presztízsére, ha a múltvilág azt fogja mondani: Románia az egyetlen ország a földön, ahol a zsidók nem élveznek egyenlő jogokat.

Zsidó deklarációk a szenátusban és a kamarában

Dr. Weisselberger szenátor és dr. Stern képviselő követelték a zsidó jogok biztosítását

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A kamara és szenátus zsidó tagjai közül eddig négyen szólaltak fel az alkotmányjavaslat vitájában. Straucher dr. és Zierelson rabbi felszólalásai csak nagy általánosságban ölelték fel a zsidókérdést, Weisselberger szenátor és Stern képviselő már belebocsátkoztak a zsidó sérelmek részletesebb felsorolásába is. Megnyugvással állapítjuk meg a felszólalásokból, hogy bár a zsidó képviselők legelőbbje nem kimondott zsidó nemzeti programmal jutott be a parlamentbe, hanem különböző román pártok listán, mégis becsületes nyíltsággal és férfias határozottsággal szállottak síkra a veszélyeztetett zsidó ügy védelmére. A követelések súlypontja sajnos olyan elemi kérdéseken nyugszik, mint az állampolgári jogok és a személyi és vagyoni biztonság, amelyek már Európa egyetemes állampolgári jogok, hogy a tulajdonképpen nemzeti kisebbségi jogok fokozottabb kihangsúlyozása miatt némileg háttérbe szorult. Kellentelen momentum volt a felszólalásoknak az a titelmentesség, amellyel a képviselők legnagyobb része kísért. Még a tudós Jorga professzor is heves közbeszólásokra ragadtatta magát Stern dr. beszéde alatt. Ennyire meg van már mérgezve a román közhangulat. Remélnünk kell, hogy a zsidó képviselők és szenátorok higgant, bölcs szavai nem tévesztették el hatásukat és utat találtak a román törvényhozók szívéhez és értelméhez.

berger — azt állítják, hogy a kormány támogatja, sőt szítja az antiszemita mozgalmakat, hogy a zsidókra kedvezőtlen atmoszférában tárgyaljon a zsidók jogairól az alkotmánnyal kapcsolatban. Nem vagyok hajlandó ezt elismerni, mert ez ellenkeznék minden józan állampolitikával. Elképzem az egyes személyeket ért balesetektől, az antiszemita zavargások más célt még nem értek el és hisszük, hogy nem is fognak elérni. Az antiszemitizmust külföldről importálták, nem szolgálhatja tehát az állam javát. Ellenkezőleg, elsörendű érdeke ennek az országnak, hogy a zsidókérdést végleg és a zsidók megelégedésére oldja meg. Mert vajjon előnyös lesz-e Románia presztízsére, ha a múltvilág azt fogja mondani: Románia az egyetlen ország a földön, ahol a zsidók nem élveznek egyenlő jogokat.

Mi zsidók minden álozatra készen fogunk tovább küzdeni jogainkért, mint ennek a hazának jó fiai. A román államot nem azonosítjuk a mindenkori kormánnyal. Küzdeni fogunk jogainkért, amelyek az állam érdekeit jelentik. Minden törvényes eszközzel, de minden energiával és minden szigorral is harcolni fogunk ennek az alkotmánynak a revíziójáért és nem nyugszunk meg addig, míg a zsidók teljes emancipációját és minden jogát meg nem kaptuk.

Gatta: Fenyegetés ez?

Weisselberger: Nem fenyegetés, mert ez a mi harcunk elsősorban az állam érdekeit szolgálja. Ha elértük célunkat és a zsidók megkapták az összes megillető jogokat, olyan kapcsolat keletkezik a zsidók és az állam között, amely megfelel Pitagoras szavainak: „Nem elég, hogy a polgár csöndesen hallgasson, kell, hogy szeresse is az államot.”

Weisselbergert az ellenzék megtapsolja.

Bukarest zsidó képviselője

A kamara csütörtöki ülésén a Nitescu-Tripon incidens után dr. Stern Adolf bukaresti képviselő emelkedett szólásra.

Dr. Stern Adolf: A főváros polgársága engem, mint a parasztpárt szövetségesét választott be a kamarába és a parasztpárthoz ma is a legmeghittebb barátság fűz. A román parasztság mindenkor a legteljesebb jóviszonyban állt a zsidó lakossággal és az okmányok egész sorát olvashatom fel itt a Házban, hogyan szálltak szembe a falvak előljáróságai a hatóságok utasításaival, amelyek egyes zsidók kiközösítését kívánták a faluból. A szónok felemlíti Duca külügyminiszter deklarációját, amelyben megígérte, hogy az alkotmány megszövegezésénél respektálni fogják a zsidók jogait, amint azt a békeszerződés előírja. Érdekesen fejtegeti, hogy az antiszemita zavargások abban a mértékben fajultak el, amint közelebb jutottunk az alkotmány tárgyalásához.

1866-ban — mondja Stern Adolf — ugyancsak szó volt új alkotmányról. Akkor tánt fel a közéletben Simion Barnut, a román jog egyetemi tanára és megindította a zsidóellenes hullámokat.

A csernovitzi zsidó szenátor beszéde

A szenátus szerdai ülésén Vartolomeu püspök beszéde után dr. Weisselberger, Csernovitz szenátora szólalt fel a zsidó nemzeti kisebbség nevében.

Weisselberger: Foglalkoznom kell az utolsó három év összes rendelkezésével, amelyek a zsidókérdés megoldására vonatkoznak. (Ismerteti a különböző dekrétumokat, majd folytatja.) Megállapítható tehát, hogy mindaz, amit 1918—1922-ig a kormányok a zsidó jogainak rendezésére tettek, egyáltalában nem voltak alkalmasak arra, hogy a kétségeket kizárják. A régi zsidóság legnagyobb része minden rendelet és intézkedés ellenére sem jutott polgár jogúhoz és ez a veszély fenyegeti a csatolt területek zsidóságát is.

Constantinescu miniszter: A dekrét-törvényt elfogadta a „Romániai Zsidók Szövetsége” is a maga kongresszusán.

Dr. Weisselberger: Bármint áll is ez, bizonyos, hogy csak az alkotmány jelenti az állami életet, amint a biblia jelenti a vallásos világ alapját és ezért a zsidók egyenjogúsítását csak az alkotmányban lehet megfelelően rendezni. A kormány azt kérde tőlünk: miért akarjuk, hogy az alkotmányba írják be a zsidó jogokat, amikor azokat a békeszerződés tartalmazza, olyan nemzetközi okmány, amely fölötté áll az alkotmánynak. Erre ez a feleletünk: azt akarjuk, hogy a zsidók az ország alkotmánya legyenek, amint bizonyos nemzetközi megállapodások.

Az ellenzék körében — folytatja Weissel-

M. R. T. ZALLITÓK
RGYÁR
Ő ZDE

rtott gépeket
at eszközöl:
nök Cluj
Telefon 919

mek - kocsih
ABY
enbñék,
a árúk!

ári árak!
Lloyd 1208

idékre
nek-kocsi-
ék díjtalanul

jobb a
DEAL
amely az ország
mánya.

minőségben (utóbbi
os szép kivitelű
an. 1481

ei 120.—, kisebb
kg.-kint. Hozzá
kint lei 15.—

szetésekből ősz-
sak az „Ideal”
jóságáért felelős-
k.

fo drász
y vashid mellett).

N. Joga: Az egyetemi tanár, akit Ön kigunyol, egyike volt az erdélyi román nemzeti ujászületés legelső harcosainak.

Stern Adolf: Ez egyáltalán nem akadályozta meg, hogy a romániai antiszemitizmus zúzólapja legyen.

Jorga Miklós: A mi számunkra Barnut az a férfi marad, aki előtt meghajlunk. Nincs megengedve Önnek, hogy lekicsinyelje. Ez az irónia a lelki távolságot bizonyítja, amely bennünket elválaszt.

Stern Adolf: 1866-ban lerombolták a bukaresti zsidótemplomot, éppen amikor az alkotmányba felvették a hirhedt 7. szakaszt.

Vintila Bratianu: Kérdelem Stern urat, amikor a zsidó és román nép testvériesülését óhajtja, hasznosnak véli, hogy ilyen hangnemben vitakozzék?

Gh. Marzescu: Az 1879-iki 7. szakasz hatádot jelentett az előző állapotokhoz?

Stern Adolf: Természetesen.

Marzescu: Igen, mert azelőtt csak az ortodox vallású zsidók állampolgárossága volt megengedve, utána általában a zsidók állampolgárosságát vették fel az alkotmányba. (Nagy taps a többségen.)

A berlini egyezmény

Stern Adolf: Önök majdnem engem tapsoltak meg. 1879-ben ugyanis a román állam a berlini szerződéssel állott szemben, amely előírta a zsidók egyenjogúsítását. Heves harc folyt akkor a román kormány és a hatalmak között. En a történelemből idézek...

Vintila Bratianu: De tendenciózusan.

Stern Adolf: A jegyzék amely elismeri, Románia függetlenségét annak a reménynek ad kifejezést, hogy a berlini kongresszus határozatait meg fogják tartani.

Vintila Bratianu: Grivita, Plevna és katonák, akik ott meghaltak, semmivel nem járultak hozzá Romániai függetlenségéhez?

Stern Adolf: Felemlíti a miniszterelnök nyilatkozatát a kamarában, amelyben bejelentette, hogy a kormány elfogja nyomni az antiszemitizmus zavargásokat. Hittünk a miniszterelnök szavainak és mi történt. A C. Cuza továbbra is szítja a zsidógyűlöletet a jászi egyetemen és az egyetemen kívül is. Brávo Cuza ur!

Pr. Dobrescu liberális: (Jalonnita képviselője): Az elismerés Cuzának jár, nem önnek. És pedig azért a harcért, amelyet folytatt.

Stern Adolf: Az antiszemita mozgalom

megcsufolja és meghurcolja a bibliát. A pamfletek, amelyeket a „Keresztények Szövetsége” terjeszt, mind német pamfletek születtei. A kormánynek bizonyítékok állanak rendelkezésére, hogy ez a szövetség összeköttetést tart fenn a határokon túli ellenséggel, amely a román nemzet ellen tör. És ennek a szövetségnek vezetőjét kihallgatáson fogadta a miniszterelnök és megengedte, hogy Bukarestben népgyűlést tartson.

Beszéde végén Stern Adolf megegyeszer apellál a képviselőkhez, hogy az alkotmányban kétségtelenül juttassák kifejezésre a zsidóság jogait.

Statisztikai adatok Palesztináról

Uj kereskedőnegyed épül Jaffában és Jeruzsálemben

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A Palestine Economic Society statisztikai felvételeket készített Palesztina lakosságáról, amelynek eredményéből a következő érdekesebb részleteket közöljük:

1921 júniusában Jeruzsálemben a zsidó iparosok eloszlása a következő volt:

Table with 3 columns: Iparág, Műhely, Munkások száma. Rows include Cipész, Szabó, Ács, Női varroda, Órás, Mechanikus és kovács, Bádogos, Pék.

Jaffa városában, beleértve Tel-Aviv kertvárosát, 1921 júniusában a szabad pályákon a zsidók eloszlása a következő volt:

Foglalkozási ág: Agronómus, Műépítész, Művészek, Festő és szobrász, Énekes, Színész, Bakteriologus, Fogtechnikus, Kémikus, Orvos, Mernök (gép, elektr., hid, stb.), Ügyvéd, Szülésznő és ápolónők, Gyógyszerész, Rabbí, Tanító, tanár, Óvónő, Állatorvos, Író, hírlapíró

Table with 3 columns: Foglalkozási ág, Ebből nő. Rows include Agronómus, Műépítész, Művészek, Festő és szobrász, Énekes, Színész, Bakteriologus, Fogtechnikus, Kémikus, Orvos, Mernök (gép, elektr., hid, stb.), Ügyvéd, Szülésznő és ápolónők, Gyógyszerész, Rabbí, Tanító, tanár, Óvónő, Állatorvos, Író, hírlapíró.

Table with 4 columns: Location, Mohamedán, Zsidó, Keresztény. Rows include Jeruzsálem, Haifa, Jaffa, Gaza, Hebron, Nablusz, Szafed, Lydda, Nazaret, Tiberiás, Bethlehem, Akka.

Uj kereskedőnegyed Jaffában és Jeruzsálemben

Jeruzsálemből jelentik: A Tel-Avivban megkezdett kereskedőnegyed építése a Nablusz-felé vezető uton befejezéshez közeledik. A negyeden 1300 méter hosszúságban új utcák vezetnek keresztül, amelyek kitűnően vannak aszfaltozva. Ebből száthatvan méterre a Herzl-utca van meghosszabbítva, a többi új utcákra esik. A kereskedőházak, legnagyobb részben, Alexander Léwy építész tervei szerint, jeruzsálemi mészkből épültek. Sok házhoz vasbetont használtak. Több mint százötven telek van eddig beépítve. Körülbelül ugyanennyire számítanak a legközelebbi szezonban. A legelső üzlet, amely a kereskedőnegyedben megnyílt, a jaffai „Tarbut”-könyvkereskedés és kiadóállalat fióküzlete. A jeruzsálemi kereskedőnegyed építéséhez csak most kezdenek hozzá. Itt szintén százötven telken fognak építkezni. A tervek Alexander Léwy és Naum Paper építész-mérnökök iródájából kerültek ki. A tervek nagyon érdekesek. Az egyik telek, amely körülbelül 15.550 négyzetméter nagysága, a főutvontól tíz méter mélyre fekszik. A mérnökök ezt a mélységet úgy hidalták keresztül, hogy az egész utvontalát betonlemezrel fedték be, ami által ennek a teleknek a főutvontalal ellenkező irányban eső oldalán nagy szuterének alakultak ki

Leviatán

(Ujvári Péter drámája)

Ujvári Péter drámájához, mely már világhírré emelkedett, bizonyos mértékben nekem is van valami közöm. A drámát én fordítottam jiddisre, mert éreztem, hogy tulajdonképpen a jiddis-színpadnak íródott — magyarul. A jiddis színpad részére, mely alatt a nagy jiddis-színpadot értem, a varsóit, a newyorkit, a chicagóit. Már témájánál fogva is csak olyan zsidók élhetnek, akik igazi zsidó színház látogatói. Mert a dráma a szó szoros értelemben zsidó dráma és nem afele magyar-zsidó, német-zsidó vagy lengyel-zsidó fogalmak kinövése. Semmiféle exotikus figura nem szerepel benne. Minden egyes alakja zsidó. A chászidja épügy és éppen azzal az objektív komolysággal van megrajzolva, mint az előrehaladottja, jobban mondva forradalmárja. Ujvári a legmesteribb kézzel rajzolta meg alakjait, a legeredetibb színekben és ami a legérdekesebb, bár magyarul, tehát a zsidó miliónok idegen nyelven beszélte őket, mégis mindegyik zsidóul beszél, szavát a zsidó szellem hatja át, a meghamisíthatlan zsidó szellem a maga áhitatosságával, meggyőződöttségével, esőkönyöségével a naivságban épügy, mint a szubtilitásban, akár a theizmusban, akár az atheizmusban.

A drámát egy eszme mozgatja, a jelenleg legaktuálisabb zsidó eszme: a nacionalizmus. Mi sem természetesebb annál, hogy Ujvári Péter, aki mint ember és író sohasem tagadta le zsidó voltát és fajiságát és aki az asszimiláció tragikomikus alakjait a legkegyetlenebb szatírával rajzolta harmincéves írói működésén

át, ebben a nagy világtumultusban is saját népének sorsára és harcára gondol, saját népének borzalmas helyzetére és abból való kivetelő utra. Az eszme nem új, különösen nem új azoknak, akik már harminc éven keresztül vívják a zsidó nemzet harcaát. De a szerző nem is akar új eszmét teremteni, drámájában, csak reflektor akar e műve lenni, melynek fényében a különböző zsidó áramlatok tükröződnek vissza, a fanatizmus sötét arca, a gettó rettenetes ábrázata, az öregek makacs tértelensége és ezzel szemben az ifjú generáció nagy akarása és sóvárgása egy új, szebb és szabadabb élet felé. És ezt sikerült is Ujváriam visszaadni a legélethűbb módon. Az igazi festőművészet ragyogó esztétikával elébünk varázsolja különféle gondolkodásoknak egy-egy megtestesítőjét.

Az ifjú akarásoknak szószólója Perc, a dráma hatalmas hőse. Perc hazajön meszsziáról a kis orosz városkába, a dráma színhelyére és a temetőben találja a városka egész zsidóságát, ahova egy pogrom elől menekültek. Egy remete uszította a népet a zsidók ellen, mondván nekik, hogy az Antikrisztus jár a városkában és a zsidók rejtették el. A zsidók a temetőben imádkoznak egy csodarabbi sirján. Imádkoznak és várnak isteni csodákra. És a csoda mintha jönne is. Hatalmas kürt szólal meg a hegyeken és a zsidók fojtott lélegzete egyszerre nagy örömben tör ki: a Messiás sófárja közeledik feléjük és a megváltás ott van már a városvégi hegyeken. Gyönyörű biboros éjjel gyújtogatja a lelkekben a reményt. A sötét temető egynéhány szurokfáklájának fénye beömlik az éjszaka isteni ragyogásba és a lelkek hatalmas reménysugarába. Megrázóan

szép jelenet, amikor egynéhányan istendicső nótákba és zsolnárokba kezdenek. Az egyik a híres kállói rabbinak a „Szól a kakas már” ismertté vált nótáját éneklilekkelmelő áhitattal és örömkönnyes szemekkel. Perc hangja megszólal a mély, rejtelmes éjszakában. Perc nem hisz csodákban és a saját erejével akar segíteni saját magán és zsidó testvérein. Gárdát akar szervezni a támadók ellen. A terve meghiúsul, mert a hívő zsidók megakadályozzák. Istenkáromlásnak mondják Perc minden szavát és tovább biznak az isteni csodákban és a Messiás sófárjában. Közben megérkezik a várvárt durahowi cádik, kinek tanácsára elhatározzák, hogy a régi zsidók szokása szerint esküvőt tartanak a temetőben éjjelkor és az fogja őket megmenteni a balsorsól. Így tették ezt őseink — mondja a durahowi — patisek és nyavalyák idején és ez mindig segített, tehát most is segíteni fog. Az esküvőhöz szükség van két árvára és nincs más, mint Chavele. Perc szerelme, aki egy előbbi pogrom alkalmából Perc távolléte alatt meggyaláztatott és ijedelmeben mintha megzavarodott volna. Allandóan a holdról mesél, melybe az éjszaka szerelme és betakarja egy koromsötét felhővel. A völgegye a másik árva, a Jankele volna, a falu bolondja, aki egy sófárt lopott el a templomból menekülés közben és elszaladt vele a hegyekre és túlkölt és túlkölt. Felállítanak egy baldachint és erőszakkal összehozzák a két szerencsétlent. A bolond Jankele allandóan röhög és Chavele a holdról mesél. Midőn Perc, aki közben eltávolodott a színhelyről, visszajön és észreveszi ezt a borzalmas jelenetet, utat tör magának a baldachint körül-

dolf megégyeszer
az alkotmány-
szézésre a zsidó-

ról
hen

zsidó	Keresztény
971	14699
230	8862
152	6850
54	701
430	73
16	544
86	343
11	926
53	4858
27	422
2	5838
78	1344

egyed Jaffában
en

el-Avivban meg-
Nablusz-felé ve-
negyeden 1300
nek keresztül,
a. Ebből száz-
meghosszabbítva,
edőházak, leg-
nitész tervei sze-
Sok házhoz
százötven telek
anennyire szá-
legelső üzlet,
yilt, a jaffai
óvállalat fiók-
ed építéséhez
ntén százötven
Alexander Léwy
dájából kerül-
Az egyik te-
tméter nagy-
a fekszik. A
lták keresztül,
l fedték be,
hállal ellenkező
alakultak ki

istendicsőró
Az egyik a
kakas már"
elő áhitattal
hangja meg-
Perc nem
akar segí-
ein. Gárdát
terve meg-
adályozzák.
minden szá-
fákban és a
szek a vár-
csára elha-
ása szerint
lkor és az
l. Így tet-
owi — pes-
dig segített,
vőhöz szük-
nt Chavele.
om alkal-
látatott és
olna. Allan-
aka szerel-
elhővel. A
volna, a
el a tem-
ladt vele
elállítanak
zzák a két
állandóan
l. Midőn
zínhelyről,
nas jele-
at körül-

melyeket raktáraknak és borpincéknek fognak ki-
adni. Haifában, Palesztina harmadik nagy városá-
ban is nagy kereskedőnegyed építésére készülnek.
Itt, a tenger és a főtca között, körülbelül tize-
ezer négyzetméter területen akarnak építkezni. Az
erre kirótt árlejtés április tizenötödikén jár le.
Beiruthból jelentik: Egy arab építési vállal-

kozó, aki itt a Habone-építőársaság által Haifában
felépített malomhoz hasonló ipartelepét akar fel-
állítani, Haifából hatvan fiatal zsidó munkást szer-
ződtetett az építkezéshez. A szerződést a vállalkozó
és a munkások között már aláírták. A munkások,
akiknek nagyrésze magyarországi chaluc, legköze-
lebb Beiruthba indul.

Áprilisban átszervezik a kormányt

Vasárnap nagy tüntető népgyűlések lesznek Bukarestben.
Madgearu interpellációja az éjjeli ülésen

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Mig a parlamentben az alkotmányvita,
bár izgalmas incidensek kíséretében, előrehalad,
az ellenzék a parlamenten kívül is harcbaszáll
az alkotmány ellen. Vasárnap Bukarestben két
nagy népgyűlést tart az egyesült ellenzék és
pedig egyidőben a „Dacia“ és az „Ovidiu“
nagytermében. A „Dimineața“ értesülése szer-
int a két gyűlést a kormány nem fogja enge-
délyezni, az „Presa“ azonban azt jelenti, hogy
csak a parasztpárt vidéki delegátusainak a fő-
városba utazását fogja a kormány megakadályozni.
A vasárnapi népgyűlésekre óriási elő-
készületeket tesz az ellenzék, mert demonstrálni
akarja, mekkora tömegek állanak mögötte.

A kétharmad többség

kérdésében a „Presa“-ban nyilatkozik Toma Stelian,
aki a következőket mondja:

— Ha a kormány egyszerű többséggel fogja
megszavaztatni az alkotmányt, ez olyan törvény-
telenség lesz, amelyre még nem volt példa. A leg-
jobb esetben is, a mai parlament a meglévő, tehát
régí alkotmány módosítására hivatott. Ebben az
esetben a 128. szakasz szerint feltétlenül kétharmad
többség szükséges.

A régi alkotmány egyszerű módosításokra
írja elő a kétharmad többséget, a legelőnyösebb jog-
örzet is azt kívánja tehát, hogy új alkotmányt
kétharmad többséggel szavazzák meg. De én meg-
vagyok róla győződve, — mondotta Toma Stelian
— hogy a jogörzet legkisebb foka is hiányzik
a mai kormányból, amely nem fog vele számolni,
főleg azért, mert tudja, hogy kétharmad többsége
nincsen.

Kormányváltás helyett kormányátszervezés

Az „Adeverul“ szerint az alkotmány után a
kormány nem adja át helyét más kormánynak,
hanem Bratianu átszervezi kabinetjét. A tervek
szerint távoznia fognak: Florescu igazságügymini-
szter, Mosoiu közlekedésügyi és Banu szépmű-
vészeti miniszter, valamint Sassu kereskedelemügyi

miniszter, aki tegnapelőtt Junianuval való vitájá-
ban kijelentette: Nem akarok mindenáron miniszter
maradni. A szabadabbá váló tárcákat N. Saveanu,
Inuletz és Nistor foglalják el és egyesek szerint
Istrate Micescunak is miniszteri tárcát ajánlottak
fel, ha lemond az általa nacionalizálása ellen in-
ditott akciójáról. Az „Adeverul“ még megjegyzi,
hogy a kormány átszervezése április első hetében
fog megtörténni.

A kamara csütörtöki ülésén

A szünet után Tripon lemond beszédének
lefolytatásáról, mire dr. Stern szólal fel az alkot-
mányreformhoz a zsidók nevében. (Stern
beszédét lapunk más helyén közöltük.) Ezután
a fegyelmi bizottság előadja betérjeszti javas-
latát, amelyben indítványozza, hogy Popovics
Mihályt 30, Justin Marscut 25 és Grofsoeanut
20 napra zárják ki a kamara üléseiről.

Marzeu és Grofsoeanu személyesen
védekeznek, Popovics helyett Lázár Aurél
kéri a javaslat elutasítását. A kamara meg-
szavazza a fegyelmi bizottság indítványát, mire
az ülés 7 órakor végetért.

Az éjjeli ülés

Este negyedtíz órakor a kamara éjjeli
ülést tartott, amelyen Madgearu interpellált a
zár alá helyezett ellenséges vagyonok ügyében.
Felhozta a Lotrul, Forestiera és Steaua Romana
vállalatok ügyét és azt állítja, hogy az állam
ezek által 20 milliárd kárt szenvedett, aminek
meg van a maga katasztrófális hatása a pénz-
piacra is. Vádolja a pénzügyminisztert, hogy ő
is részes ebben a dologban.

Bratianu Vintila pénzügyminiszter vála-
szában előadja, hogy a román bankok miatt és
hogyan léptek összeköttetésbe a Steaua Roma-
nával. Visszautasítja Madgearu vádjait és pozí-
tív munkát követel az ellenzék pártjaitól.

Az elnök Madgearunak nem adja meg a
szót a replikára, mire az ülés éjjel fél 1 órakor
botránnyal ér véget.

álló tömegben, a baldachin alá veti magát és
erőszakkal magával cipeli Chavelet még mi-
előtt az esküvő megtörtént volna. Közben a
bolond Jankele is megszökött, ez volt Perc
szerencsése, mert nem tudott volna megmen-
külni a nép dühe elől, ha hirtelen meg nem
szólal újra a sófár a hegyekben...

Azt hiszem, bátran mondhatjuk, hogy
ezzel a képpel Ujvári a szatirának és a drá-
mának telőpontját érte el. Ez a mesteri keve-
rék igazi művészképzés vall, mely egyformán
eszköze a költői és a zsidó szívnek, szinte ta-
pintja népének fékelyeit és nem igyekszik azo-
kat eltakarni, hanem nyíltan viszi a nap felé,
hogy annak sugaraiban gyógyulásra leljenek.

Ugy látszik, hogy Ujvári a szinpadai technika-
rára is gondolt és a drámát fordulatossá
tette. De ebben is tökéletes tudott maradni és
nem tért el az élethű képektől. A második fel-
vonás egy nagyon kedélyes jelenettel kezdődik.
Két nagyszerűen megrajzolt alak, Jomtov Pasz-
kener és Koppel Sozjfer egy koporsót ácsol-
nak User Kalbnak, a kezdődő pogrom első
áldozatának és közben iddogálnak. Miért ne
innánk, hiszen az egész csak egy vice. A Mes-
siás megfújta már a sófárt, ma-holnap itt lesz
és User Kalb ugyis fel fog rögtön támadni.
Koporsót ácsolnak, isznak, hahótáznak és da-
nolnak. És ez mind a legtermészetesebb hang-
ulatban történik, minden erőszaktól és cifrálko-
dástól mentes eredetiségben. Istenem, a remény
és a hit! Ha egy egész nép nem is rakhatja
le ezeket létjogosultsága fundamentumául, de
az egyéni boldogságnak nincs nagyobb meg-
alapozója, miúnt a remény és a hit. Ezt akarta

nekünk Ujvári mondani és mi ezt meg is
értjük.

De ne csak magára gondoljon az ember,
folytatja Perc hősenek szavaival. Én magam-
ért nem halnék meg, de a testvéreimért igen.
De ha meghalok, hősiessen haljak meg. Nekem
nem elég az a kis föld, amit zacskóba küldtek
nekünk Jeruzsálemből, én az egész földet akarom.
Én nem akarok ülni és várni, hogy a
Leviátan megrázza a világot és az a tengeri
szörnyeteg váltson meg bennünket, aztán tort
üljünk a husán. Nem, én nem akarom meg-
enni a megváltómat, a Leviátán a zsidó nép
maga. Rázkódjék meg maga és váltsa meg maga
magát. Percet végén utóleri a sors. Megtudja,
hogy szerelmét, Chavelet meggyalázták, a zsi-
dók is kiközösítik, mert a Messias egyelőre nem
jött és a pogrom újból megkezdődik és mind
ez az ő bűne, mert megakadályozta az esküvőt
a temetőben. De az ő kívánsága is beteljesült,
meghalt a testvéreiről. Mig testvérei ültek a
cinterebben a földön zsákbaburkoltan és a köze-
ledő puskalövésekre egy-egy új zsoltárfejezetbe
kezdtek és halálfelelemben a Vidujt dudolták,
öklükkel szívüket veregetve, ő, Perc, hogy
megtisztítsa a menedékhelyüket bűneitől, el-
hagyja a termet, de az ajtó küszöbén az első
golyó szíven találja.

Szomorú, szomorú tragédia ez. Nem egy
szerelmes párnak a végzete, nem egyszerű,
szürke életnek a szférákba való menekülése,
hanem egy népnek, egy nagy népnek a vég-
telen tragédiája, melyet egy végtelen költői
szív át tudott érezni és velünk megéreztetni.

Holder József

Bün-e a nők felvilágosítása?

A Wilde-Douglas affér pendantja
a londoni főtörvényszéken

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Anglia egész társadalmát a legutóbbi napok-
ban az a pör tartotta nagy izgalomban, amelyet
egy fölvilágosodott humanista nő indított egy hipok-
rita író ellen. Dr. Marie Stopes dugszagdag angol
hölgy egy londoni munkásnegyedben klinikát ren-
dezett be, ahol a „születések ellenőrzésére“ taná-
csokkal látják el a munkásasszonyokat. Ugyanitt
Stopes asszonynak a „Házassági szerelem“ című
munkáját is osztogatják. E könyvben a születések
ellenőrzésének módjait fejtette ki a szerző. E
munkássága miatt dr. Sutherland író újságcikkben
megtámadta Stopes asszonyt és Miss Anne Mellroy
nőgyógyász szakvéleménye alapján azt írta róla,
hogy a legveszedelmesebb módszereket ajánlja a
gyermekáldástól való megszabadulásra. Igazán föl-
háborító, — írta Sutherland — hogy a belügymi-
niszter türi ezt az ellenőrzést. Sokkal kisebb büntet-
ések már régen börtönben ülnek.

A cikk miatt Stopes asszony rágalmazási pert
indított Sutherland ellen. Az esküdtbírósi tár-
gyalás, amelyet Lord Chief Justice (a legfelsőbb
bíró) vezetett, elejétől végéig szenzációsan izgalmas
volt. A felek roppant heveséggel képviselték el-
lentétes álláspontjaikat és több ízben éles szóharo-
ban csaptak össze. Először is a panaszos nő mult-
ját ismertették. Dr. Marie Stopes londoni egyete-
meken több diplomát szerzett, rendkívül művelt
hölgy, aki beutazta az egész világot. Hogy miért
írta meg „Házassági szerelem“ című és többi ha-
sonló tárgyú munkáját, arra nézve elmondta, hogy
1915-ben ment férjhez, tudatlanul és ártatlanul,
mint a legtöbb fiatal leány.

— Az első hetekben — mondotta — na-
gyon boldog voltam, de azután lassanként látni
kezdtem és megértettem a dolgokat. Határtalanul
boldogtalannak éreztem magamat. Ezt a házasságot
a bíróság felbontotta. Én akkor elhatároztam, hogy
az én boldogtalanságomból nyert tapasztalatokat
közölni fogom nőtársaimmal. Így írtam meg köny-
veimet. Igaz, hogy tagja vagyok a születések el-
lenőrzését követelő társaságnak, de ennek a bir-
minghami püspök az elnöke. A mi célunk nem a
születések megakadályozása vagy csökkentése, ha-
nem a káros születések csökkentése és az anyára
meg a gyermekre egyaránt előnyös születések nö-
velése.

A panaszos ezután nagy hévvel és meggyő-
ződéssel fejtette ki, hogy a családi élet csak akkor
boldog, ha egészséges anyák egészséges gyermeke-
ket szülnék. Másképp a házasság átokká válik.

— Ennek az átoknak a megelőzésére —
mondotta — az egész klinikámon tanácsokkal lát-
ják el a szegény asszonyokat és kalauzolják őket
azokon az utakon, amelyeken a gazdag hölgyek
biztonságban járnak. Isten parancsával nem ellen-
kezhetik az, hogy ne legyen gyermeke olyan
asszonynak, aki beteg, szüntőn meg az istenáldás
ott, ahol már sok a gyermek. Jöjjenek a gyerme-
kek olyan házba, ahol egészség van s ahol őket
egészséges emberekké nevelhetik föl...

A tárgyalás második napján a bíróság az or-
vosszakértőket hallgatta ki. Dr. Harold Happle is-
mert nőgyógyász elejétől végig elolvasta a „Házas-
sági szerelem“ című könyvet.

— Ez ellen a könyv ellen — mondotta —
egyáltalán semmi kifogást emelni nem lehet. Tudó-
mányos szempontból megtámadhatatlan és én mint
szakember csodálkozom, hogy dr. Marie Stopes, aki
nem orvos, mily pontosan kezelte ezt a tárgyat.

A bíró: Ön azt hiszi, hogy tisztességes em-
berek ily témákról beszélgetni és vitatkozni szoktak?

— Nem tudom, kit ért ön tisztességes em-
bereknek — válaszolta a nőgyógyász. — Én maga-
mat tisztességes embernek tartom, tisztességes em-
berek társaságába szoktam eljánni s mondhatom,
hogy erről a témáról, a gyermekáldás ellenőrzéséről
állandóan szoktunk beszélgetni.

A bíró: Az ön nézete szerint mindenki fog-
lalkozhatik vele, még a tizenhatéves aluliak is?

— Mindenki, aki elérte azt a kort, hogy
szekszuális problémák érdeklik, nyugodtan foglal-
kozhatik vele.

A bíró: Adna-e ön a leánya kezébe ily
könyvet?

— Természetes, hogy adnák és oda is ad-
tam mind a két leányomnak. Hadd olvassák, hadd
vegyenek tudomást az igazságról!

A bíró: Akkor is tudomást kell venni az igazságról, ha az piszkos?

— Az igazság sohasem lehet piszkos. A tudás mindig tiszta. Nekem ezen a téren rengeteg tapasztalatom van. Én tudom, hogy a tudatlanság mennyi nyomorúságot okoz. Előtte állandóan az lebeg, hogy az ifjú házastársakat föl kell világoztatni.

Nagy érdeklődés közben állott a bíróság elé Miss Anne Mellroy nőgyógyász. Ez a nő orvos volt az, aki azt állította, hogy a könyvben ajánlott ellenőrzési metódusok a lehető legveszedelmesebbek. Szerinte ez a nőknél neurozist idéz elő.

Ninesenek többé békegyerekek

Az első háborús generáció az iskolában

— Az Uj Kelet tudósítójától —

1923... Egy szám. Sem több, sem kevesebb. Valaha olyannak tűnt, mint a kataszteri hivatal egy szára, közömbös adata. Valaha nem sokat törprengtünk az évszámok jelentőségén. Az újévi dorbézolások pillanatában löktük ki magunkból a számszavakat. Ezerkilencszázharminc. Vége volt. És újra semmi. Ezerkilencszázharminc. Itt már kezdtek a számolást. Itt kezdődött a vég nélküli robotos számtanlecke. Először napok, hetek. Aztán hónapok, évek. Véres, rémüldöző szemekkel számoltunk. Egy év, két év, öt év. 1923. Kilenc év. Ez a kilenc esztendő olyan nagyon egyforma nekünk. Nekünk, akik ott kezdtek a számolást ezerkilencszázharminc nyarán. És számoltunk komoran, kétségbeeséssel. Összel, tavasszal, télen. És most újra egy szám. Egy hosszú, véres síknak két végpontja.

Ott voltunk az elején, ma itt vagyunk. Összesűrűsödnek a dolgok és nem hisszük, hogy eltűntek ezek az évek. Nem. Nekünk a tegnapi, ma — egy. Nem is venni tudunk kilenc esztendőt. Az első esztendőben megöregedtünk és ebben a koravén rokkantságban odögünk ma is. Napok, évek összefolynak. Az idő áll.

De arcok, szemek néznek ránk. Új arcok, Új szemek, Új emberek. A gyerekek. Az én, a te, a mindenki gyerekei. Megszülettek háború közepette, esőben. Észrevétlenül nőttek. És most itt vannak körülöttünk, élnek, belekivánczolnak az öntudatunkba. Egy generáció. Valahogy olyan furcsa elgondolni, észrevenni őket. Egy új sarj támadt mellettünk, amely gyorsan hozzáért, anélkül, hogy ráfigyeltünk volna. És most itt vannak. **Hadigyerkek**...

Nem láttuk, nem éreztük az évek továbbbővítését és most ocsudunk bele a valóságba. És megítéljük: milyenek ezek az új emberek, ezek a nyolc-tíz évesek, akik így csendesesen mellettünk kerültek?

Ezer probléma, ezer kérdés viharzik bennünk. Mind csupa véres, szomorú kérdőjel.

Horgásszuk ki ezt a problémát. A hadigyerkeket... De nem építünk elméletet. Pszichoanalízis, atörökülés, hajlamok, Freud, Krafft-Ebing, cséplik ezren, tudók-tudatlanok. Volt háború, öldöklés, forradalom, hősi halál, Versailles, Saint-Germaine, kisebbségi jogok, fajvédelem — rendben van. Menjünk el a gyerekekhez. Nézzük meg őket. Mi jutott nekik, mivé lett bennük a mi nagy szomorúságunk. A kilenc esztendő.

A Ferdinánd király-úti zsidó iskolában

Legelső utunk a Ferdinánd király-úti zsidó elemi iskolába vezetett. Az iskolát sajnos zárva találtuk. Skarlát-észt miatt szünetelnek az előadások. Ezért lakásán kerestük fel Zádor Benő igazgatót, aki készséggel állott rendelkezésünkre.

— A háborús gyerekek egészségi állapota — kezdi — nem sokban különbözik az előbbiekétől. A betegség miatt való mulasztások a szokott arányszámot mutatják. A gyerekek **általános elömenetele valamivel jobb**, amit azzal lehet magyarázni, hogy ezeknek a gyerekeknek akkor nyílt az értelmük, amikor szülei emberfeletti küzdelmet vívtak a megélhetésükért és megfeszített munkával verejtékezték ki a mindennapi kenyerüket. Így szivta be a gyerek már az anyatejjel a megfeszített robot és a verseny köteleességét. Anyagilag teljesen elhatárolt két részre oszlak a szülők táborában. Egészen gazdagok és egészen szegények. Az utóbbiak bizony nem igen haladnak, amiben nagy része van a lehetetlen lakáviszonyoknak és annak, hogy segíteniük kell a házkörüli munkákban. Tanítóink-

— Ma is az a nézetem, — vallotta — hogy a „Házassági szerelem” ajánlotta ellenőrzés nem kifogástalan.

Ezután még néhány tanút hallgatott ki a bíróság, majd az esküdtek visszavonultak, hogy meghozzák verdiktjüket. Rövid ideig tartó tanácskozás után tesztült figyelemmel hirdette ki az esküdtek főnöke a verdiktet, amely szerint Sutherland doktor kritikája nem volt igazságos és rágalmazást tartalmazott. A bíróság ezen az alapon száz font kártérítésre ítélte a vádlottat. A közönség nagyrésze helyesléssel fogadta az ítéletet.

— folytatta tovább az igazgató — megértett szeretettel és kitartó türelemmel sok nehézsége kell leküzdeniök, mert a gyerekek tegyelmezetlenek és tülön-tul rakoncátlanok. Az apa a háborúban volt, az anya dolgozni járt, a gyerekek jórésze magára hagyva nőtt fel.

— Hány hadiárva van az iskolának — kérdezzük.

— Nyolc, ami négy százaléknak felel meg.

A Rudolf-úti ref. iskolában

Zádor igazgatótól elbucszva, a Rudolf-úti református elemi iskolát kerestük fel. Kovács János igazgató kérdéseinre a következőket feleli:

— Mint régi pedagógus legelőször azt látom, hogy a „hadigyerkek” **koravének**. Annyi gondot, nyomort, szenvedést éltek át, ami más időkben egy egész életre is sok lett volna. Igen nehéz banni velük, tanítóikkal és szüleikkel szemben is engedelmesebbek. Alig tudjuk rávenni őket, hogy adjanak valamit a külsőjükre is, keveset tisztálkodnak és majdnem semmitsem gondolnak a ruhájukat. A háború alatt rongyokba jártak, akkor jó volt akárhogy, most nehezen tudnak rendhez szokni.

A tanulásban annak ellenére, hogy az előbbi generációknál értelmesebbnek látszanak, mégis kevesebb eredményt mutatnak fel, ami jórésben a mai állapotokra vezethető vissza. A gyerekek egy-némelyike, a lakásrekvirálás miatt, a város egyik végéről a másik végére kerül, így évközben is kénytelen esetleg iskolát változtatni, akárhányszor is. Van öt olyan növendékünk, aki a háború alatt egy-két évet hányódott iskola nélkül. Vagy a megkisebbedt dajkálta otthon vagy munkába járt. Az első osztályban van egy tizenkétéves lányunk, aki csak most jutott hozzá, hogy iskolába járjon. Érdekes az is, — folytatta az igazgató —, hogy a hadigyerkek **mindenyike magának el, keveset törődik a társával és érzéketlen minden**

más dologgal szemben, ami nincs vele összefüggésben. Azt hiszem azért van így, mert látja otthon, hogy a súlyos gondokkal küzdő szülők egész gondolatvilágát csak a maguk megélhetésének gondja tölti ki...

Osengetnek, kezdődik a tízperc. A gyerekek, felszabadult örömmel tódulnak ki az osztályokból. Körülnéznek. Egynéhány egészséges, pufók képu földmivesgyerek, legtöbbje pincelakások mélyéről kikerült iparosgyerek. Két-három sápadtarcu, csinosan öltözött urigyerkek vajaskenyeret majszol.

Megindulok a kapu felé. A kapu előtt egy gyerek áll. Nyolc-tíz éves fiúcska. Darócosszövésű ruhában, értelmes szemekkel, köpcös, pozsgásarcu, a haja rendesen megfésült. Megfogom.

— Hogy hívják fiam?

— Keresztes Gyula.

— El az édesapád?

— Igen. Hadirokkant. — És valamelyes bánatos bánatos büszkeséggel: — Levágták a háborúban a karját. Az oroszok.

— Haragszol az oroszokra?

Rámnéz. Gondolkozik. A szeme a háztetők peremét keresi.

— Nem haragszom. Az apám azt mondta, jó emberek.

— Mondd, fiacskám, tudod-e mi a háború? — kérdezem hirtelen.

A gyerek rábámul. Háború? — kérdi a szeme. Nem ért. Látom, csodálkozik. Neki a háború nem jelent külön valamit, hiszen mióta az esztét tudja, csak háborúról hall. Nem tud felelni.

— Hát mondj csak fiam, jó a háború? — kérdezem újra.

— Nem jó.

— Miért nem jó?

— Azért, mert akkor megint elviszik apát és rossz lesz minden.

— Mi lesz rossz?

— A koszt, meg drága is lesz minden,

— Hát most nincs drágaság?

— De.

— Miért van drágaság, hiszen most nincs háború?

— Csönd. A gyerek belémszurja a nézését.

— Azért, mert háború volt.

— Hát most béke van? — próbálkozok újra.

Ujabb csodálkozás. A gyerek már egyáltalán nem ért. Néz, néz, óvatos, félenk gyanakvással.

— Szeretsz-e iskolába járni? — terelemtlen át más témára a beszélgetést.

— Hát aztán mért kérdező bácsi? — mondja egyszerre felelet helyett.

Az udvarban csengetnek. A gyerek egy pillanatig még rám bámul, aztán elrohan.

Örült, hogy megszabadult tőlem. J. F.

Mit láttam Tutankhamen piramissírjában

A HATODIK FÜLKÉBEN.

Ahogy így hatolok fülkéről-fülkére, két szóba botlik bele a szemem, két furcsa szóba, amelynek nem tudom az értelmét. Eprisz és Nébresz. Ezt láttam a falakon, az ajtófélfákon, a küszöbön és valamennyi szarkofágon, még a mumiák göngyölegén is ezt: Eprisz és Nébresz. Eleinte Tutankhamen házi szentjének véltem őket, vagy épen isteneknek, akikről az eddigi kutatás mitsem tud még, de később megtudtam, hogy Zilta asszony ki nem állhatta a szenteket, be is vádolta őket Tutankhamennél, hogy kizárólag maguk felé hajlik a kezük, miért is a fáraó eljárását indított ellenük és száműzte őket udvarából. Ami az isteneket illeti, Tutankhamen egyistenhívő volt, Ament tisztelte, akit Amonnak és Mamonnak is mondtak. Az a teltévéssem is megdől, hogy Eprisz és Nébresz alfáraók lettek volna, mert mit keresnek az alfáraók a fáraóné és az udvarhölgyek mumiáján és az ajtófélfákon? Az alfáraókról ugyan tudott

dolog volt, hogy minden keresetek, így a mumiákon és az ajtófélfák is, de mégse: ez az Eprisz és Nébresz rejtély marad, amit nem tudok megfejteni.

Vége a hatodik fülkében megöleltem a dolog, mert ez a fülke ép Eprisz és Nébresz fülkéje volt. Nem a mumiájuk volt itt látható, e rejtélyes lények haláláról egyetlen papirusz sem emlékezik meg s így az a gyanu, hogy meg se haltak. De hogy éltek, az egészen bizonyos, mégpedig Tutankhamen idejében éltek s a későbbi uralkodók alatt is, ezer felírás beszél róluk s az ő csodálatos sikereikről. Az egyik felírás így szól:

„Ezeket a felsőes mumiákat, amiket én itt láthat, Eprisz és Nébresz balzsamozta. Eprisz és Nébresz készítette a szarkofágjaikat, Eprisz és Nébresz gondoskodott a gyászszertartásról, Eprisz és Nébresz rendezte a temetést a legaprólékosabb gondnal az utolsó szögig.”

S egy másik felírás ezt mondta:

„Mielőtt elhalálozna, keresse fel Eprisz és Nébresz, ők olyan temetést rendeznek önnek, hogy megnyalja utána mind a tíz ujját, az irigyei pedig menten gondoskodhatnak, hogy ők is Eprisz és Nébresz keze alá kerüljenek.”

Eprisz és Nébresz balzsamozó férfiak voltak és bölcsék. Ők mondták, hogy csak a halál után van igazi élet s ebben valamennyi egyiptomi hitt is, mert Eprisz és Nébresz a halál után élt. Azt, mint mondtam, nem sikerült kihámoznom a feljegyzésekből, hogy vajjon a saját haláluk után is éltek-e, minthogy az ő halálukról nincs sehol biztos adat, de határozott és fölfedett tény immár, hogy a mások halála után igen szépen és költsékezően éltek.

Eprisz és Nébreszig az volt a szokás, hogy a halott fölé ezt írták: „Nyugodjon békével!” De Eprisz és Nébresz kijelentette, hogy erre nincs semmi szükség, akik ők mumiáztak, arról holtbiztos, hogy békével nyugszik. Az ő idejükben ezt kezdték írni a koporsó fölé: „Nyugodjunk békével!” Az életben maradtaknak van szüksége békés nyugalomra, mert előbb-utóbb ők is meghal-

Anglia közvetít Németország és Franciaország között

Franciaország már nem ellenzi a közvetítést

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, márc. 16. A „Newyork Herlad“ jelentése szerint Hughes államtitkár megkérdezte Franciaországot, hogy nyitva áll-e az ajtó újabb német ajánlat átvételére. Franciaország válaszában kijelentette, hogy igen, de csak az esetben, ha közvetlenül és nem közvetítő útján érkezik az ajánlat.

London, márc. 16. A londoni politikai körök értesülése szerint az angol kormány fel akarja szólítani Németországot, hogy terjesszen javaslatokat Franciaország elé, azonkívül puhatolozik, hogy Franciaország a Ruhr-megszállással tényleg csak a jóvátételi fizetések határidejét akarja-e biztosítani. A hivatalos közlemények cáfolják a híresztelések ezt a közvetítésről szóló részét, azt állítva, hogy Anglia is csak a közvetlen tárgyalásokat tartja helyenvalónak. Az angol hivatalos körök barátságosan vannak eltelve Franciaország iránt. Bonar Law kijelentette, hogy nehezebb esnék bármilyen lépés, amely Franciaországban elégedetlenséget kelthet.

Páris, márc. 16. A lapok élénken foglalkoznak a francia-német tárgyalások megkezdésének lehetőségével. A „Gaulois“ jelentése szerint a béketárgyalások megkezdéséről szóló hírek mindegyre keményebb alapot nyernek és nem szabad csodálkozni, ha Páris, Róma és Berlin között még egy

hő leforgása előtt megkezdődnek a tárgyalások. A „L'Ere Nouvelle“ jelentése szerint a Ruhr-akció kudarcot hozott Franciaországnak. Semmi haszonnal nem jár, csak a kiadásokat növelte. Azonkívül még jobban kifejeztette a nemzetek közti gyűlöletet és meglasztotta a Franciaország és Anglia közti barátságot. Hangsúlyozza, hogy Franciaország és Németország között közvetlen tárgyalásokra van szükség.

Berlin, március 16. Itteni értesülések szerint úgy Anglia, mint Belgium részéről közvetítő akciók folynak. A belga akció homlokterében Delacroix áll.

Páris, márc. 16. Egyes lapok jelentése szerint a francia körök már nem zárkoznak el olyan merveven az angol közvetítés elől, mint tizen-négy nappal ezelőtt.

Páris, március 16. Londoni jelentés szerint Bonar Law a bruxellesi konferenciát kiinduló pontul használva fel, kérdést akar intézni Németországhoz, hogy hajlandó-e elfogadni Németország Angliának, Amerikának vagy valamely semleges hatalomnak javaslatait a Ruhr-konfliktus elintézésére és hajlandó-e hozzájárulni egy gazdasági konferenciának összehívásához, amely véglegesen megállapítaná a német fizetések összegét, meg a fizető eszközöket.

Népek tanítói

Kik tanítják a történelmet és irodalmat a világ egyetemsein. Érdekes vita a román numerusz klauzusról.

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, márc. 16. Az egész romániai sajtó a meg-megújuló antiszemita jelenségek hatása alatt áll. Nemesok a napisajtó, de az időszaki lapok egész serege is állandóan a zsidókérdéssel foglalkozik. Nemrég a „Hiena“ című irodalmi lapban Remus Ilie bukaresti bölcsészhallgató hosszabb cikkben foglalkozott a numerusz klauzusz kérdésével s mint legfőbb argumentumot mellette azt hozta fel, hogy ha a kormány nem szorítja ki gyorsan az egyetemokről a zsidókat, maholnap odajut a román diákság, hogy zsidó tanároktól lesz kénytelen megtanulni a román nemzet és román irodalom történetét. Erre az argumentumra az egyik előkelő bukaresti lapban dr. Leone Friedmann, jónévi filológus rendkívül figyelemreméltó választ irt. Felsorolja azokat a zsidó tudósokat, akik Európaszerte a különböző nemzetek irodalmának és történetének kutatói és az egyetemeken e tárgyak tanárai.

Csodálatosnak tartom, — írja Leone Friedmann — hogy a tanárjelölt ur nem tudja, hány

kiváló terjesztője és művelője volt a román és más nemzetek történelmének, filológiájának és irodalmának a zsidók között, akik ellen a numerusz klauzusz követeli. Legyen szabad sietve elősorolnom több zsidó tudós nevét és munkáját, akik a román és más, számukra tajzilag idegen nemzet kulturájának zászlóvivői voltak.

A legújabb és legelterjedtebb német irodalomtörténetet két hatalmas kötetben a zsidó Richard M. Mayer, a berlini egyetem volt tanára írta. A müncheni egyetem német irodalmi tanszékét Michel Bernays töltötte be, a lipcei egyetemen ma is a zsidó G. Witkowsky tanítja a német irodalomtörténetet. A heidelbergi egyetem német történelem tanszékéről Waldberg tanár, a jasi zsidó báró fia beszél Lutherről és Geóthéről. És mindez az antiszemita Németországban. A híres „Geóthe Jahrbuch“ szerkesztője, a berlini egyetem tudós tanára, Ludwig Geiger zsidó és a legjobb Geóthebiográfiát a zsidó Bielschowsky írta meg.

ak s nem biztos, hogy Eprisz és Nébresz keze alá kerülnek.

Az egyiptomiak tudták, hogy csak az az ember él örökéletet, akinek a teste a holta után ép-ségben marad. A piszkos rabszolgák nem is részesültek a tulvilág üdvében, mert nekik már életükben szíjat hasítottak a testükből. Azonkívül nem is tudták díjazni Eprisz és Nébresz mesteri munkáját. A rabszolgák megtették azt a vakmerőséget, hogy születésük és haláluk pillanataiban hasonlóak, mondhatni egyenlők voltak a nemesemberekkel, sőt magával a felséges fáráóval is. Ezért a nemeseket és a felséges fáráót születésük után és haláluk után is drága pólyába göngyölték, holott a rabszolgák csak téglalábú korában kapott néhány ruhadarabot, láncokat és szíjakat s s hátára öthét- és kilencógu vizilóborszíj-fonadékot, amelynek több célja volt. Jelezte a szolga rangját s megvédte az időjárás viszontagságai ellen. Amikor fázott a rabszolga, ez a sokágu szíj meleget idézett elő, amikor melege volt, annyira lehűtötte, hogy fázott is már. A rabszolga azonkívül a gyomrán

ugynevezett éhségesillapító szíjat viselt. A szabadságjogok elő is irták, hogy minden robotosnak joga van éhség esetén annyi lyakkal beljebb húzni a szíjat, amennyi őt a munkában nem akadályozza. Voltak nagyévtágyu rabszolgák, akik ugy csillapították az éhségüket, hogy a szíjat a nyakukon alkalmazták. Ez olyképen történt, hogy a szíj másik vége egy festői cédrus vagy pálma ágaival volt összefüggésben. Ezek a rabszolgák azt hitték, hogy a függőleges állapot az élet után feljogosít az örök életre (mert a szent szertartások alapján a mumiák és a szarkofágok is ilyen állapotban maradtak), de csalódtak vakmerő reményeikben: levágták őket és a Nilasba vetették testüket, hogy a halált viszszatesen tejezzék be s a szent balak, amelyek pénzüknél fogva örökéletűek, lakmározzák fel őket. A rabszolgák csak ilyenkor tűrődhattak a szent Nilasban, mert egyszer kitudódott, hogy ezek a lélekmentes emberbrá-zatu lények a fűrdőben is hasonlítanak az örökéletű fáráóhoz. Ettől fogva a rabszolgák számára a veritékfűrdőt rendelték el mindennapi használatra.

De nemesok a rabszolgák, a renyhe szegények se részesültek a tulvilág üdvében. Csak aki életében sokat gyűjtött és nem pazarolta pénzét koldusokra és naplopókra, az kaphatta meg Eprisz és Nébresz kezének áldásait és biztosításait a jövő életre. Minél zsirosabbak voltak az egyiptomi nemesek, annál zsirosabb volt a balzsamozás s annál szebb és pompásabb életet élt a mumia odaát Ozirisz birodalmában. Erre vall a felírás Eprisz és Nébresz fülkéjében, amely így szól.

„Ötven aranyért már ötszáz évre biztosítja önnek Eprisz és Nébresz az örök tulvilági életet. Szász aranyért ezer évre. Minden további ezer év már csak ötven arany.“

Voltak nábobok, akik többszáz-ezer évre biztosították tulvilági életüket. Voltak, akik többmillióra. Tutankhament és családját Eprisz és Nébresz halhatatlanságról biztosította. Ezért a felséges fáráó megengedte, hogy Eprisz és Nébresz is bevésesse nevét a halhatatlanságba.

Kaczér Illés

Az olasz irodalom kritikájában a történelmi metódust a világhírű Alessandro D'Ancona szenátor vezette be, aki negyven éven keresztül volt a pizai egyetemen az olasz irodalom tanára és soha senki nem kommentálta nála jobban a nagy olaszt, Dante Aleghierit. A nagy dán kritikusknak, a zsidó Georg Brandesnek oly mélyen sikerült behatolnia minden idők és minden nép zsenijeinek műveibe Shakespeare-től Geótheig és Voltairétől Danteig, hogy kritikai művei klasszikusakká váltak és a világ minden nyelvére lefordították. Amikor a híres francia kiadó, Hachette, Franciaország történelmét akarta kiadni, a tudósokkal teli Franciaországban a zsidó Josef Reinachhoz fordult, hogy ő a zsidó, beszéljen a franciáknak Nagy Károlyról és Szent Lajosról. A zsidó Sir Francis Palgrave négy kötetben megírta Anglia történelmét, Florencé történelmét pedig a zsidó Davidsohn. A Monumenta Germaniae Historica munkatársai között a következők zsidók: Harry Breslau, a német történelem tanára a strassburgi egyetemen, Filip Joffe, a boroszlói egyetem tanára, Ernst Bernheim, a német történelem tanára a greiswaldi egyetemen. Martin Philipson a német zsidó, a belga akadémia tagja lett és rektora a brüsszeli egyetemnek.

Lengyelország történelmét a Heeren-Oncken gyűjteményében, melyben Jorga Miklós történelme is részt vesz, Jacob Caro, a zsidó történész írta meg. Lengyelország történelmének tanárát a varsói egyetemen Askenaszynak hívják, aki egyben országgyűlési képviselője a népek ligájában. Sőt, mi több, a pravoszláv Oroszországban a háboru előtt Josef Kalusner, a nagy cionista és a „Hasiloch“ héber folyóirat főszerkesztője volt az odesszai egyetemen az orosz irodalom tanára. A bécsi egyetemen a Monarchia történelmének tanára három zsidó volt: Max Rüdiger, Alfred Primbram és legújabban Heinrich Friedjung.

Nincsen tudomásom róla, hogy Franciaországban numerusz klauzusz követeltek volna azért, mert Henri Bergson, a galiciai zsidó, tanára a Collège de Francenak és tagja a francia akadémiának. Hasonlóképen nem hallottam róla hogy a párisi zsidó negyedekben tüntetések lettek volna azért, mert Lasar Saineanu, a román zsidó adja elő a francia nyelvet és ugyanazt teszi, amit elődje, Arsene Darmesteter, aki rabbinak készült és a Sorbonneon a francia nyelv első tanára lett és a zsidó Hacksfelddel együtt kiadta a francia nyelv világhírű szótárát.

Mint lexicografust és híres grammatikust még megemlítem Németországban Daniel Sanderst és Magyarországon Ballagit (Bloch Moritz) a magyar filológia megteremtőjét. Ennek a Ballaginak a fia a zsidó Marcalival és Wertheimerrel együtt Magyarország legnagyobb történetírói közé tartozik.

A román nyelv hivatalos szótárát Tictin csinálta meg, aki Gustav Gröber filológiai munkájában a román nyelv történelmét írta meg a legnagyobb romanisták társaságában. Dr. Gaster rabbi ugyanebben a munkában megírta a román irodalom történelmét, amelyben először beszélnek a külföldnek Miron Costinról, Desofteiről és Vemiamiról, a nagy románokról. Vajjon mennyiben károsodott a román nemzeti kultúra az által, hogy egy zsidó megmeréselte írni a román irodalom történelmét oly módon, hogy a munkát a román akadémia megjutalmazta? A világhírű Isaja Graziado Ascoli, a milánói zsidót, a román akadémia disztaggyává választották halálból kutatásaiért, amelyeket a román filológia terén tett.

E sorok írója 1904-ben első volt, aki Itáliában a milánói főiskolák hallgatói részére folytatós előadásokat tartott a román nyelvről és irodalomról. Megmagyarázta az olasz diákoknak, hogy a román nyelv nem a magyar nyelvnek egy dialektusa, mint ők hitték és beszélt az olasz diákoknak Miron Costinról, Enachitta Vacarescuról, Alexandriról, Eminescuról és Creangáról. Felolvasott belőlük és lefordította olaszra munkáikat. Nem hiszem, hogy ártottam volna Romániának azzal, hogy megtanítottam a román nyelvre és irodalomra A. Calderinit, aki azóta a görög filológia tanára lett a milánói egyetemen és Volpatot, a híres velencei könyvtárost.

Ezért nem félek tőle, mint a „Hiena“ cikkírója, hogyha valamikor holmi Isac Bick, vagy holmi Grünberg román egyetemi tanár lesz, hogy ezek a zsidók ártani fognak a román kulturának. Hiszem, hogy ezek a zsidó tanárok, ha odajutnak, többet fognak használni a román kulturának Miron Costin és Vitéz

Mihály ismertetéssel, mint azok a diákok, akik erőszakkal akadályozták meg a zsidó diákokat, hogy megtanulják: ki volt Dosoftei és Nagy István.

HIREK

— Az Uj Kelet mai száma bővült tartalommal, tizenkét oldalon jelenik meg. Válogatott olvasnivalók, eredeti értesülések, cikkek változatossága tölti meg a péntek délutáni számot, amely ezentul is hasonló oldalszámban fog megjelenni.

— **Kolozsvár város tisztviselői ünneplik a primárt.** Meleg, bensőséges ünnepség színhelye volt ma délben a kolozsvári városháza elnöki nagyterme. A Bukarestből visszaérkezett és teljesen rehabilitált dr. Pop Julián polgármester tiszteletére gyűltek össze itt a város tisztviselői, hogy tüntessenek főnökük mellett. Varga tanácsos és Tripon szenátor közvetlen és átértett beszédekben szölkáltak a polgármesterhez. A tisztviselők nevében szónokló Varga tanácsos kijelentette, hogy ez a gyülekezet spontán megnyilatkozása annak a szeretetnek és nagyrabecsülésnek, amellyel a polgármester irányában viseltetik a város minden tisztviselője. Mindenki tudta, hogy a vádak tarthatatlanok, hogy a hajszja politikai természetű volt és mindenki bizott az igazság győzelmében. Ebből az ovációból azt a meggyőződést merítheti a polgármester, hogy a tisztviselői kar és vele együtt a város polgársága tisztában voltak azzal, hogy ártatlanul akarták meghurcolni. A polgármester az elmondottakra megindultan felelt és kijelentette, hogy jól esik neki ez a tüntető szívvelesség munkatársai részéről, akinek érdekeit mindenkor megvédte s akiknek sorsát szívén viseli. Nem akar megfélekezni a kisebbségi sajtóról sem, amely az ő ügyében a becsületes ember ügyét látta és minden elfogultság nélkül tisztára az igazság érdekében szállt sikkra. Az ünneplés után a polgármester a tanácssterembe vonult, hogy a mai tanácsülésen elnököljön.

— **Kinevezték az ideiglenes kolozsvári prefektust.** Ismeretes, hogy dr. Metes Péter, amióta a magyarigeni mandátumot a képviselőház verifikáló bizottsága igazolta, lemondott a prefektusi állásról. Ideiglenesen a vármegyei és városi ügyek vezetését dr. Utalea subprefektus látta el, minthogy a prefektusi állást valamelyik politikusknak tartogatták. Ugylát-szik azonban, hogy a kormány az ügy személyi vonatkozása részét függőben tartja és nem határozott még, kit bizzon meg a liberális párt tagjai közül a nagyfontosságú állás betöltésével. A kormány jónak látta tehát a kolozsvári prefektusi teendőket ellátására addig, amíg véglegesen nem dönt, közigazgatási szakembert delegálni. Ezzel a delegációval Alexandru M. Stefanescu közigazgatási inspektort bízta meg, aki a közeli napokban Bukarestből Kolozsvárra érkezik és átveszi hivatalát.

— **A jövő héten határoznak a bukaresti egyetem megnyitásáról.** Bukarestből jelentik: A bukaresti egyetem tanácsa tegnap ülést tartott, amelyen meghallgatta a különböző laboratóriumok és szemináriumok vezetőinek jelentését. Az ülésnek informatív és adminisztratív jellege volt. A jövő héten a tanács újabb ülést tart, amelyen határozni fognak az előadások újramegkezdése felől.

— **Tanukihallgatások a kiskerekii lázadás perben.** A kiskerekii lázadás per tegnap tárgyalásán folytatták Lazian János csendőrszakaszvezetőt kihallgatását. Részletesen elmondja az eseményeket és felismeri a vádlottakban G. Szilágyi Józsefet, G. Szilágyi Sándort, Báthori Gyulát és P. Szilágyi Eleket, akik résztvettek a csendőrökkel való dulakodásban. A következő tanu Mészáros János kiskerekii községi bíró, aki elmondja, hogy a behívási parancsot aláíratta a község házára hívott emberekkel, akiknek azt tanácsolta, hogy

ha a tanító telefonon értesítést kap a jegyzőtől, vonuljanak be. Ő is látta, hogy néhányan dulakodni kezdtek és fogták a csendőrök fegyverét. Elnök: Kik fogták a csendőrök fegyverét? Tanu: Láttam G. Szilágyi Józsefet, G. Szilágyi Sándort, P. Szilágyi Eleket és Báthori Sándort. Ügyész: A vizsgálatnál azt vallotta, hogy körülbelül ötvenen voltak jelen. Mészáros János: Csak negyvenet mondtam, de ezek mintegy negyven méter távolságra voltak a szertár mellett s ezek is nagyrészt asszonyok és gyermekek voltak. Elnök: Mondta-e az egyik vádlott, hogy agyon kell ütni a csendőröket? Mészáros János: Ilyesmit nem hallottam. A csendőrök visszakérték a fegyvereket, mire a négy ember és P. Szilágyi Elek azt mondták, hogy csak a töltényeket vesszük ki. Erre én felszólítottam az embereket, adják vissza a fegyvereket, ami meg is történt. A csendőröknek nem volt szükségük arra, hogy segítségért telefonáljanak. A tárgyalás tart.

— **Elfogták a brétfüi rablógyilkost.** Megírtuk annakidején, hogy Traurig Herman korcsmáros ellen rablótámadást követtek el a Kolozsvár határában elterülő Brétfün. Egy bekormozott arcu ember revolverből rálőtt, súlyosan megsebesítette, azután kirabolta. Traurigt akkor beszállították a sebészeti klinikára, ahol még most is kezelés alatt van. A rendőrség a merénylet után széleskörű nyomozást kezdett a tettes kiderítésére. Több mint egy heti nyomozás után tegnap elfogták Fekete Jánost, akinek igazi neve Gombos János és az ő vallomása alapján a detektívek ráakadtak Kuruc Tódor fékezőre, aki a rablótámadást, miközben Gombos őrt állott, Traurig Herman ellen elkövette. Kurucot szembesítették a klinikán fekvő Trauriggal, aki felismerte benne támadóját. Kurucot és Gombost letartóztatták és átadták az ügyészségnek.

— **Házasság.** Mencesl Friduska Barabás (Csehszlovákia) és Jakab Adolf Fráta, jegyesek.

— **Króó Bellát Munkácsról eljegyezte Hoffmann Samu Viseul de Sus-ról (Felsővisó).** Minden külön értesítés helyett.

— **Elégedetlenek a vasutasok.** A kolozsvári üzletvezetésén tegnap délelőtt megjelent az üzletvezetés körzetébe tartozó vasutasok küldöttsége és memorandumot nyújtott át a vasutasokat megillető husz százalékos prémium kifizetéséről. Ezt a prémiumot a kormány már hónapokkal ezelőtt megszavazta, de mai napig sem fizették ki. Hosszu üzletvezető megígérte, hogy interveniál felettes hatóságánál. A küldöttség a választ tudomásul vette.

* **Legújabb divat szerinti ruhák** Lukács uri divatszalonjában készülnek Wesselényi-u. 20-1-ső emelet. Szolid és pontos kiszolgálás.

Róka, kelme, szőrmefestés és vegytisztítás a legjobb kivitelben a

„KRISTÁLY“-nál
Cluj. — Telefon 500.

Bővebb felvilágosítás az összes fiókban.

Irodaberendezések

Kopenetz gépezemű asztalosműhelyben olcsón szerezhetők be

Cluj, Honvéd-utca 92

Marhovits P. ékszerész !
Cluj-Kolozsvár, Vesselényi-utca 20. sz.

Arany- és ezüst ékszerek, kinczest és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, brilliánt legmagasabb napi árakon vesznek. !

— **A Bajadér bemutatója a Magyar Színházban.** Lehár Ferenc „Kék mazur“-ja óta nem láttunk Kolozsváron ilyen sikerült operett-bemutatót. Kálmán Imre „Bajadér“-ja egyike azoknak az operetteknek, amelyeknek librettója és partitúrája stílusban, hangulatban, művészetben egymást kiegészítik. A darabnak az a meséje, hogy Radjami indiai herceg Párisba jön, hogy az életet megismerje. Itt beleszeret Bajadérba, egy feltűnően szép, híres párisi színésznőbe. Az indiai herceg a Ganges mellett született, a párisi színész a Szajna mellett. A Ganges és a Szajna összetalálkozása ez az operett, a távoli kelet rejtelmessége vegyül benne össze a francia főváros átlátszó könnyedségével. A szerelmesek egymással lesznek és Radjami herceg hazaviszi Bajadért a Ganges mellé. Az előadás meglátszott, hogy a színészek nagy ambícióval készültek rá. Kolbay Ildikó a Bajadér szerepében színes és pompás alakítást nyújtott. Somogyi Emmi a töle megszokott grációzitással játszotta el egy párisi csokoládégyáros feleségét. A férfiak közül Sümegi Odón stílusos indiai herceg volt, Ekecs Ferenc mint mulatságos Napoleon márkát nevezte meg a közönséget, a többi szerepekben Löwey, Mihályfi, Nagy Gyula, Cselle és Izsó segítettek a darab sikerrejutásában. A színház nagy aldozatkészséggel igyekezett a darabnak megfelelő hatásos keretet adni, a pazar díszletek harmonikus hátteret adtak a nagy sikerű operettnak. A kifogástalan rendezés Izsó Miklós tudását dicséri.

— **Craiovát elöntötte az árvíz.** Bukarestből jelentik: A Zsil-folyó Craiova város környékét tíz kilométer körzetben teljesen elöntötte. Sok falu víz alatt áll, sokhelyütt csak a fák teteje látszik ki a vízből. Craiova magasabban fekvő részei is víz alá kerültek. A téglagyári munkások közül többen nem tudtak idejében elmenekülni és két napja étlen-szomjan várják a segítséget. A katonaság az egész megyében nagyarányú mentési munkát fejt ki. A Szimplon-vonaton a craiovai árvíz következtében egyelőre Brassón keresztül közlekedik.

* **Várady Ilonka** táncakadémiáján, a kat. gimn. tornatermében (Farkas-utca 2.) új kolon nyílik felnőttek és gyermekek számára. Diákok és tisztviselők a régi nagy kedvezményben részesülnek. Magánkolonok felnőttek és gyermekek részére, valamint balletiskolára beiratkozni Rózsá-utca 4., földszint 4. és az iskolában lehet. Magánórák. Két óra alatt bármely táncot megtanulhatja 9—12 figurával. Minden vasárnap este fél 9 órai kezdettel fillérestély a kitűnő Jazz-Band zenekarral.

* **Kelengyét, női és férfi fehérneműt** a legolcsóbban és legszebben kivitelben készít érv. Berkovits Mórné, Mikos Kelényen-u. 17., II. udvar I. emelet.

* **Salon „Modelles Elegantes“** Mikó-utca 30. Eredeti modellruhák és kabátok állandó kiállítás. Kosztümök, köpenyek, estélyi és látogató ruhák. Rendelések mérték után a legpontosabb kivitelben.

* **Megnyílt Hirsch Antal** uri divatszalonja Cluj, Ferencz József-ut 115 sz. alatt. Szövetekben dus választék, olcsó árak, szolid és pontos kiszolgálás.

* **Minden pezsgőt kiszorít — a Szilágyi Favorit.**

* **Legelőnyösebben** vásárolhat Clujon az újonnan megnyílt Izsák Testvérek női divat- és rövidáruházában (Ferencz József-utca 63). Elsőrendű kelengyevászon Lei 36, cerna grenadin minden színben Lei 72, 120 cm. széles gyapjuszövet minden színben Lei 132, női- és férfiharisnyák Lei 15-50, stb., itt fel nem sorolt árak a legolcsóbb árban.

* **Targu-Mureson** (Marosvásárhelyen) az Uj Keletre előfizetni dr. Erdélyi „Ideal“ illatszertárában lehet.

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Maria (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszközölök

TUNGSRAM A legjobb villanykörte! Mindenütt kapható!

Keres

több

detail

segéd

valam

kisass

aki pe

jártas

H

FÜS

Cluj, str. L

Még se

nem vo

készen

öltönyök

fe

1493

KATZ

cégnél Cluj

Szövetek n

Cégtáblák

Strada Regala

JÜD. BUCH-

HANDLUNG

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

Cluj

adó a hitelezéskor és nem a kiegyenlítés alkalmával vezetendő a register specialba és fizetendő az adóhivatalba. A szabók, kalapkészítők és általában a konfekcionálók, ha a ruhadarakat selyemmel bélelik, csipkével díszítik, vagy a kalapokat dísz-tollakkal látják el, nem kötelesek készítményeik után a fényüzési adót fizetni vagy vevőiken azt behajtani, ha számlákkal tudják igazolni, hogy összes selyem és csipke bevásárlásuk alkalmával mint vevők a fényüzési adót az eladónál már lerótták, a számlák tételeit időrendben és a számlavétel napján az erre a célra lefektetett könyvbe bevezetik és a számlákat a könyvhöz mellékelve megőrzik. Ha ezt a könyvelést nem vezetik, nem élvezik a fényüzési adómentességet. A kereskedők és konfekcionálók a külföldről importált selyem, csipke és dísz-toll nyersanyagok után a vámdéklaráció szerint fizessék be az adóhivatalba a fényüzési adót és a befizetés nyugtáját, valamint a behozott árut a deklaráció szerint vezessék be az említett könyvbe és az erre vonatkozó iratokat pontosan őrzik meg.

Egységes munkaidő a kolozsvári bankoknál. A kolozsvári nem autorizált pénzügyintézetek vezetői körében mozgalom indult meg, hogy április elsejétől kezdve egyfolytában délután két óráig tartassák a hivatalos órákat. Ha a devizatörvény revíziója során a többi kolozsvári pénzügyintézet is megkapja a devizaautorizációt, a délutáni órákban csak a devizaosztály állana a közönség rendelkezésére.

Lengyelországban csökkentik a devizakereskedelemben jogosult bankok számát. Varsóból jelentik: A pénzügyminiszter véglegesen döntött a külföldi valuták és devizák adás-vételére feljogosított bankok engedélyének kérdésében. Tekintettel a valutaszpekulációnak az utóbbi időben való túltengésére, az engedélyes bankokat harminczra fogják redukálni és ezek városok szerint így oszlanak meg: Lemberg, Krakkau, Lodz, Bieliz, Wilna és Bromberg. Elvben az engedélyt csak olyan bankoknak fogják megadni, akik 1914 augusztus hónapja előtt már működtek.

Új díjszabás az Orient Expressen. Március hetedikétől kezdődően az Orient Express vonalain a következő díjszabás lépett életbe: Aradról Budapestre 93.80 l. o. személy- és 8.90 francia frank podgyászdíj. Bécsbe 228.80 l. o. személy- és 12.20 podgyászdíj. Brassóból Budapestig 192.70 l. o. személy- és 11.70 francia frank podgyászdíj. Bécsbe 292.70 személy- és 15 frank podgyászdíj.

Csehszlovákiában leszállították a gyufa árát. Prágából jelentik tudósítónk: A pénzügyminisztériumban értekezletet tartottak a gyufa árának leszállításáról. Hosszas tárgyalás után elhatározták, hogy április 1-től kezdve 20 fillér lesz egy doboz gyufa ára. A 4 fillért kitevő árcsökkentésből a gyárosokat 3 fillér terheli, a kereskedőket pedig ebből egy fillér teher illeti, úgy hogy az új 20 filléres detailárból 15 fillér a gyári ár, 2 fillér az adó és 3 fillér a kereskedő haszna.

Hárommilliárd lei volt a múlt évi vámilleték. A vámügyi vezérigazgatósághoz a múlt évben a következő vámilletékek folytak be. Import 1,305,803.843 lei (1921-ben 8,407,932.289 lei); export 1,746,948.344 lei (1921-ben 415,803.613 lei); különböző illetékek 23,487.288 lei (1921-ben 23,960.113 lei); kommissziós díj 225,262.033 lei. Az összes vámbevétel tehát hárommilliárd 31 millió, 501 ezer 100 lei.

Valutapiac március 16-án. Bukarest. Deviza: Paris 1328, London 1020, Newyork 219, Róma 1042, Zürich 41, Prága 658, Bécs 31, Berlin 112, Budapest 750.

Berlin. Róma 1006, London 98.000, Newyork 20.800, Paris 1310, Zürich 3889, Bécs 29.50, Prága 620.75.

Zürich. Berlin 250, Newyork 587.50, London 2519, Paris 3375, Milano 2585, Prága 1595, Budapest 16.50, Belgrad 550, Bukarest —, Varsó 112.50, Bécs 75, Bécs bélyegzett 75.

Zürichi zárlat: Zürich 2.58, Newyork 237 háromnegyed, London 25.18, Paris 33.90, Milánó 25.85, Prága 15.95, Budapest 16 egynolcad, Zág-ráb 5.50, Varsó 118, Wien 74 háromnegyed, bélyegzett 75.

Erdély és Bukovina állatexportja. Január hónapban Erdélyből Ausztriába 884 élő ökröt

szállítottak ki, Bukovina pedig Csehszlovákia részére 1434 ökröt és 848 tehenet exportált.

A sárga mustár kiviteli illetéke. A sárga mustármagvak kivitele csak az ipar- és kereskedelemügyi miniszter külön engedélye és a törvényes illetékek befizetése mellett történhetik. Tíz ezer kilogramos vagononként 30.000 lei a vámilleték, amelyben a kommissziós díj is belefoglaltatik. Ezt az illetéket szilárd valutában kell fizetni, mégpedig vagy devizában, vagy bankjegyekben. Alapul a font sterlinget veszik.

SPORT

A kolozsvári bajnoki és díjmérközések. Az őszi fordulóról elmaradt kolozsvári bajnoki és díjmérközések második turnusát március 18-án, vasárnap bonyolítják le a városi sporttelepen. Az ifjúsági mérközések közül a következők kerülnek eldöntésre: Elit ifj.—KKASE ifj. Bíró: Goldstein. Victoria ifj.—Universitatea ifj. Bíró: Dézsi Sándor. Habbibor ifj.—CFR ifj. Bíró: Kopeczny Károly. A szövetségi díjért a következő csapatok küzdenek: Victoria II.—Universitatea II. Bíró: Grimm Kálmán. KAC II.—KKASE II. Bíró: Pop János. A legnagyobb érdeklődés természetesen az első csapatok bajnoki mérközése iránt nyilvánul meg. A Victoria és az Universitatea első csapatainak találkozója izgalmasnak és hevesnek ígérkezik és a mérközést vezető Czinczár Imre szövetségi bírónak erős kézzel kell megfékeznie a szenvedélyek kirobbanását.

A papírfirma eldöntetlen eredményre enged következtetni, de egy-két gólkülönbséggel győzhet az állóképesebb csapat is. Erősnek és elkeseredettnek ígérkezik a KAC és a KKASE csapatainak bajnoki küzdelme is. A március 18-iki futballprogram érdekes és változatos lesz, a rendezőségnek egyetemes sportterdekből is kötelessége a mérközések sima és zavartalan lebonyolításáról gondoskodni. A KAC—KKASE mérközés bírójául a bíróküldőbizottság Molnár Lajos BT elnököt delegálta.

Az aradi kerület bajnoki programja. Március 18-án az aradi kerületben a következő bajnoki mérközések kerülnek eldöntésre: Arad: Egyetértés—Hakoah II. oszt. bajnoki, amely azonban valószínűleg elmarad, mert az alaptalan vádak miatt felfüggesztett Hakoah még nem kapta meg nyramitkódási engedélyét. Az elsőosztályban az AAC—Olympia (Mikellaka) és az AMTE—VSC csapatai találkoznak. Az AMTE védelme legutóbbi szereplése alkalmával gyengén funkcionált, annál jobb formában van azonban csatársora, amely az elpusztíthatatlan veteránnal, Stoffával az élen régi félelmetességére emlékeztet. Kis gólarányú AMTE győzelem várható. Az AAC—Olympia mérközés favoritja a sárga-fehér csapat, bár a mikellakaiak hatalmasan feljavultak. Szentannán az aradi Victoria mérközik a SAFV és USE fuziója tolytán Unio néven szereplő szentannai csapattal.

Felelős szerkesztő: DR. MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA R.-T.

ORIENT

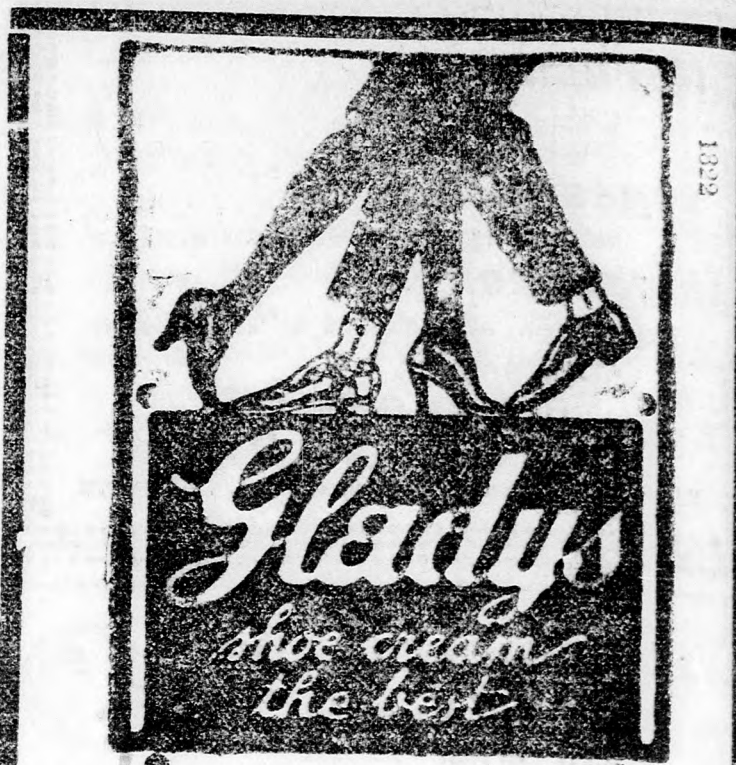
Általános Biztosító
R.-T. Oradea-Mare
(Nagyvárad)

ELFOGAD:

élet, tűz, betörés, úveg, szállítvány, baleset, szavatosság és jéghiztosításokat a legolcsóbb díjak és előnyös feltételek mellett

Vezérképviselő:

Gluj-Kolozsvár, str. Radu (Bocskay-utca) 9. sz. Kartelen kívül!

Gladys
shoe cream
the best

Az előkelő világ cipőkrémje

Harisnya, keztyű és kötött-árukülönlegességek eredeti gyári árban

BLATT
kötött-szövött áruház
Gluj-Kolozsvár, Fötér 13

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor:

Szombat délután 3 óra: És Pippa táncol. Ifjúsági előadás olcsó helyárakkal. (Előadó Földvári György.)
Szombat este 7 óra: Bajadér. (3-adszor. Premiérehelyárakkal. Bérletszűnetben.)
Szombat este 11 óra: A Gyilkos álarcz. (Fantazmagoria 8 képpén. Ujdonság először. Az Oroszlán. (Ujdonság először.) Audiencia (Ujdonság. először. Premiérehelyárakkal.)
Vasárnap d. u.: A Csikós. (Szentgyörgyi István 161. léptésével. Olcsó helyárakkal.)
Vasárnap este 7 óra: A Bajadér. (4-adszor. Premiérehelyárakkal. Bérletszűnetben.)

* Központi téliertben minden este 9 óra nagy előadás. Beléptidij nincs. 1425

A színházi iroda hírei:

A Gyilkos álarcz. Három pompás ujdonságnak lesz szombaton éjjel 11 órai kezdettel a premiéreseje. Az egyik egy izgalmas és érdekfeszítő fantazmagoria, amely nyolc gyorsan egymásután lepergő színpadi képben mutatja be a nagy angol színész, Kean Edmund életképének a legnevesebb magyar drámaírók egyike, Hevesi Sándor. Táray Ferencz, Szabados Piroksa, Baróti Erzsí fogják ennek a szenzációs ujdonságnak a vezető szerepeit játszani. Az Audiencia-ban, Guthy Soma kacagató új bohózatában Nagy Gyulának lesz alkalma csillogtatni pazar bősé gú humorát. Ezenkívül Harsányi Zsolt-nak egy új bohózatát mutatják be, amely itt még nem került színre. Címe: Az oroszlan s főszerepeit Fajk Rózsí és Izsó Miklós fogják játszani. A szombat éjjeli premiéret premiérehelyárakkal tartják meg. Vasárnap éjjel ugyancsak 11 órai kezdettel másodsor fogják előadni ezt a három ujdonságot és pedig rendez helyárakkal.

A jegyek sorszámai. A közönség figyelmét felhívjuk arra, hogy a pénzügyigazgatóság rendelete folytán ezentúl a jegyekre nem a napi dátum, hanem az előadás sorszáma lesz nyomva. A színlap és a heti műsorok pontosan jelzik azt, hogy melyik előadás alkalmával milyen sorszám jegyek érvényesek.

Mozgók műsora:

Apollo mozgóban: szombaton-vasárnap A Sasok Aggóniája. Az évad legnagyobb sikerű látványossága. Szombaton az első, vasárnap a második és befejező rész, kerül színre.

Egyetem mozgóban: szombaton A Múlt Em-lékei, a francia Pathé-gyár drámai crejű családi regénye. Vasárnap a Dorian-Filmvállalat látványos kalandor regénye, A Halál Létrája, főszerepekben: a világhírű Albertini-akrobata-csoport.

Urania mozgóban: szombaton még az Apollo-Filmvállalat nagy sikert aratót ujdonsága, A Cayenni Rab. Viktor Hugo világhírű regénye filmen. Főszerepekben: a kiváló filmszínész, Friedrich Zellnik és Harsányi Károly, a közkedvelt Puffi.

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

MARO
Igelők
bev

LANO
FÜ
AR
CZ
ban

Lang
használt zsáko
zés! Tg.-Mure

DEUTS

Targu-Mu
(Fötér) 52

„CSIL

Targu-
és ferfi

Crème

Feket

Halpe

Centrale: Ce
Cluj, str

Teleg
Agent

Üg
ge
W
ko
ne

1460

BLUME
bor

CLUJ.

AJÁNLIJA
seprű, cog
kítűnő mit

MAROSVÁSÁRHELY
legelőkelőbb és legolcsóbb
bevásárlási forrásai

LANCZET M. FIAI
FÜSZER, VAS, RÖVID-
ÁRU, Sürgöncim: LAN-
CZET. Telefon interur-
ban 511. Tg.-Mures. 1445

Lang & Comp. termény, liszt,
gabona, uj és
használt zsákok vétele és eladása. Zsákkölesön-
zés! Tg.-Mures-Marosvásárhely. Telefon 289.

DEUTSCH & BRAUN
textiláru
nagykereskedés

Tárgu-Mures, Piata Reg. Ferdinand
(Fötér) 52. Telefon 273

SZÜCS DEZSŐ
„CSILLAG” ÁRUHÁZA
Tárgu-Mures—Marosvásárhely. Női
és férfi divatáruban a legolcsóbb!

Crème D'argent
kipróbált ártalmatlan szer szeplő,
májfolt, mindennemű bőrkárosítás ellen.
Néhány napi használat után teljes
eredményt ér el.

1 nagy tégely ára 20 lei
Kapható kizárólag a

Fekete droguerában
Tg.-Mures-M.-vásárhely

Bankhaus

Halpern & Segall

Centrale: Cernauti, Filialen: Bucuresti, Galati
Cluj, str. Gheorghe Baritiu 2

Telegr. Adr.: „Halsegbank“
Agenturen: Chisinau, Jasi

Übernimmt, Überweisun-
gen auf allen Plätzen der
Welt unter kulantesten
Bedingungen, sowie alle
kommerziellen Transaktio-
nen und Bankgeschäfte

BLUMENFELD & SIMON R. T.

bor, szesz nagykereskedés,
likőr- és rumgyár

CLUJ, STRADA JULIU MANIU 22.
(v. Szentegyház-u.)

AJÁNLJA: saját főzésű húsvétli szilvórium,
seprű, cognacjait és likőreit, valamint
kittinó minőségű húsvétli fajborait. 1509

Orth. כשר Orth. כשר

Első Nagyszabeni
szalámi, füstölthús
és konzervgyár

Eljovits és Tsa

Kérjük tisztelt vevőinket, hogy to-
vábbi becses megbízásaikkal felke-
resni szíveskedjenek. Naponként
friss áru, melyeket azonnal a legol-
csóbb áron szállítunk. Naponkénti
postai és vasúti szétküldés.
Orth. כשר és árjegyzék kívánatra
küldetik.

BUTORÜVEGEKET, TÜKRÖKET

Lloyd 1479 Barok, csillag és virágsziszolással,
valamint adott rajzok után
művészi kivitelben készít
HUNWALD, üvegszizolda és tükörgyára
CLUJ-KOLOZSVAR, Str. Vlahuta (v. Bolyai-utca) No. 3.
Hibás tüköröket újra fonsoroz o o o

Viseljen
sok előnye
m i a r t t

PALMA

kaucsuk cipő-
sarkot és cipő-
talpat

Raglán

esőköpeny, öltöny

Neumann M.

1502 cégnél Cluj, Fötér

Eredeti gyári árak! Eredeti gyári árak!

„HELIOS”

kötött-szövött árugyár lerakata
Cluj, Piata Unirii
(Fötér) 7.

Óriási választék kötött és szövött
áruban, harisnyák és keztyükben!

Kötött, szövött és norinbergi árak nagy-keres-
kedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

Schönberger, Spitz & Co.

Sürgöncim
BÖRDISZMŰVEZŐ
TELEFON:
INTERURBAN. 6.

**BÓRÁRUIPARI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

SATMÁR
NAGYROMANIA ELSŐ ÉS
LEGNAGYOBB BÖRDISZMŰ
BÖRÖND ÉS TÁSKA ÁRU-
GYÁRA

5krémje

s kötött-
ességek
i árban

TT
ruháza
Fötér 13

ÉSZET

táncol. Ifjúsági
öldvári György.)
szor. Premiere.

rcz. (Fantazma-
r. Az Oroszlán-
donság. előszór.

gyi István 161-
dzer. Premiere.

este 9 órakor
1425

is újdonságnak
a premiereje,
fantazmagória.
bergő színpadi
Kean Edmund
nairók egyike,
ados Piroška,
újdonságnak a
á-ban, Guthy
Gyulának lesz
rát. Ezenkívül
mutatják be,
Az oroszlan
ogják játszani.
árakkal tartják
kezdettel má-
rságot és pedig

figyelmét fel-
rendelete foly-
m, hanem az
ap és a heti
elyik előadás
yesek.

rnap A Sasok
átványossága-
és befejező

A Múlt Em-
aládi regénye-
yos kalandor
a világhírű

az Apollo-
A Cayenni
en. Főszere-
ellnik és H-

Cluj

Engros **Endetail**

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.

Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

lámpaáruk bármilyen mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

Cluj, Piata Mihaiu Viteazul (Széchenyi-tér) 39. Telefon 954 1853

Exportját és importját

Románia, Magyarország, Ausztria és Németország között határidővel és legolcsóbb fix díjtételek mellett csak

Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítási vállalata tudja lebonyolítani.

Központ: Cluj, Piata Unirei 26.

HÁZAK Wien I, Rottenturmstrasse 27 Budapest, VII. Rákóczi-ut 6, VII. Dohány-utca 3. Oradea Mare, Rákóczi-ut 24. Brasov, Kapu-utca 61. Arad, Simonyi-utca 13. Orsova, Dunapart. Szolnok Madách-utca 1. Expoziturák: Bruck, Hegveshalom, Moson, Biharkeresztes, Békéscsaba, Curtici, Kötégyán, Biharpüspöki.

Fuvarlevél felülvizsgálati iroda
Speciális dunai forgalom!

N. é. hölgyközönség figyelmébe ajánlom újonnan teljesen átalakított női

Kalapszalónot

Párisi modellek megérkeztek. Átalakításokat hozott körméből is jutányosan vállalkunk. Gyászkalapok 3 óra alatt készülnek

Moskovits Rózsika
(Aubon Marche)
Cluj, str. Memorandului (v. Unió-utca) 9. 1427

Viszonteladónak árkedvezmény

Szalámi

Naponta kapható frissen készült mindennemű felvágottak és virsli

Ugyanott állandóan frissen vágott

Arjegyzék és kivánatra ingyen

liba

Arjegyzék és kivánatra ingyen

és frissen sürt libaszir kapható

Szalámigyár R.-T.
Cluj, Malom-utca 8. 1436

Coloniale Kereskedelmi R.-T.

Ajánlja: Fűszer, gyarmatárú, export-import cikkeket! A Temesvári Malmalom Concernehez tartozó összes malmok lisztjeinek főlerakata

Marosvásárhely

TEXTILIMPORT

JULIU WEISZBERGER & Co.

TIMIȘOARA

BULEVARDUL REGELE FERDINAND, PALATUL HILT

Külföldi textilgyárak vezérképviselése és bizományi raktára:

Neumann, Rothmüller Textil A.-G. Wien

M. B. Neumann's Söhne
Mech. Weberei, Färberei u. Cottondruckfabriken Königshof a/E Hohenems

Otto & Emil Schleis
Druckfabrik Königshof a/E

Allandó nagy raktár! Gyárt árak!

Csak nagykereskedőket szolgálunk ki!

Táviratcím: **Textilimport Timișoara** 1491

Telefon **19-82**

LIQUEURS

BOGSZU

Rézműves, rézöntő és gépjavitó műhely
CLUJ, Széchenyi-tér 32.
KOROM J. 1465

! Olcsó bevásárlási forrás! Textil, kötött és bővíd áruház a

Feuerstein J.
Cluj, str. Regina Maria 12. 1468

Csillárok

asztali és éjjeli szekrénylámpák a legegyszerűbbtől legdiszesebb kivitelig nagy választékban állandóan raktáron, továbbá villany-vasalók és főzők, valamint az összes szerelési anyagok és minden feszültségre kicsinyben és nagyban eladása.

ézők

ERDÉLYRÉSZI CSILLÁRRAKTÁR
Cluj-Kolozsvár, Calea Reg. Ferdinand 1469 (volt Wesselényi Miklós-u.) 11. szám.

Mindenki legszívesebben

Kapható: **TURUL CIPŐT**

Fiókraktár Cluj, Regele Ferd. 14 (Wesselényi - u.)

visel, mert az elegáns, tartós és jutányos

Szombat, 1928

FII G
Satu-
Gy
Parafadagot, p
kupakot, csape
zeket fo csapot,
blomba, paraf
roin vagy
gum itomlók
mezt es agraf
mcsot, ónozt
kat (Spritzkork
lamennyi pinc

Kér

Agvag és
Gyárt: bő
mütrágyát,
zsirt, tég
és vize

FRATII F
Kézmű
Cluj, P
(volt S
Eng

ecets

LÉB FIVE

Lób,

Ba

női és
Calea
Feren
nia-

Meg
a l
női
fel
jok

Mérték
óra

Alland

FII GUTH Á. FIAI
Satu-Mare (Szatmár)

Gyárt és szállít:

Parafadugót, pléhkoronadugót, fadugót, stantolhveg-
kupakot, csapófej-folyadékot, üvegcsimkét, hordóleme-
zeket, fo csapot, kénylőpót, gélatinát, vízahólyagot, acél-
bombát, parafatalpat (cipőbetét), parafatáblákat, „Be-
rolin” vagy „Bírol”-keféket, fillirgepeket, asbeszet,
gum itomlókét, borszivattyukat, pezsgős-drótháló-
mezt és agrafot, cognacos üvegekhez rafflahálót, szí-
veset, önzott tubusokat, plehdobozokat, szoródugó-
kat (Spritzkorke), demtonokat (fonott kosáruveg), va-
lamennyi pinczeseti cikkeket és gepeket a legolcsóbb
napi árun. 1327

Kérjen árajánlatot!

Aggag és Vegyipari Rt. Szatmár

Gyárt: bőreuyvet, csontenyvet, csontzsirt,
mütrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gép-
zsirt, téglát stb. Vesz: csontot, száraz
és vizes húslejt, nyers és olvasztott
laggyut

FRATH FRÄNKEL TESTV. 1395

Kézműáru nagykereskedése
Cluj, Piața Mihai Viteazul
(voit Széchenyi-tér) 14. sz.

Engros eladás!

HUSVÉTI FÜSZERÁRUK

cukor, kávé 1401
frank, beck, szilva,
ecetsav, hors, tea, gyömbér,
carobe, csokoládé
megérkeztek

LÉB FIVÉREKHEZ. Telefon 471

UJ ÜZLET!

Löb,
Baumzweig
si Fiul

női és férfi konfekció üzlete
Calea Regele Ferdinand (v.
Ferenc József-ut) 34. (Urá-
niá-mozgóval szemben)

Megérke tek

a legujabb külföldi tavaszi
női modellkabátok, férfi
felöltök és öltönyök leg-
jobb minőségben!

Mérték utáni rendelések 48
órán belül készülnek! 1468

HUSVÉT

HUSVÉT

HUSVÉT

Szenzációs
nagy alkalmi vásár a

DICK
áruházban

Str. Regina Maria 5

Kartonok	29.50
Grenadínok	33.50
Opál, dupla széles	49.50
Angol zefír	33.50
Gyapju férfi szövet, 140 cm. sz.	98.50
Női intézeti szövetek	125.50
Mosósövetek	26.50
Férfi harisnya	16.50
Női keztü	19.50
Nyakkendő, kötött selyem ..	27.80
Női és férfi ingek	89.50
Női és férfi nadrágok	69.50
Damast abroszok	149.50

HUSVÉT

I. Nacht

Központ Bucuresti,
str. C. A. Rosetti 7

Fiókok: Wien,
Galați, Brașov

Soc. in nume colectiv, Cluj, Piața Cuza Voda 12 sz.

Kerek rézlapok pálinkafőzőüst készítéséhez.
Vermorel-Pernospora fecskendők. Eredeti
angol rézgálic 98/99%, fémek, bádógok,
vasárúk, csövek, csavarárúk. 1508

Telefon 6-53

Távirati cím: Metalnacht.

Engros!

UJABB KÜLFÖLDI ÁRUSZÁLLITMANYAINK

a tavaszi idény különlegességeivel megérkeztek!

NUSSBAUM TESTVÉREK

TG.-MUREȘ MAROSVÁSÁRHELY

Telefon interurban 200

Csak viszonteladóknak árusítunk!

Allandó kiállítás legujabb párisi, bécsi tavaszi
és nyári női modellkabátokban

Diamantstein és Moskovics divatáruházában

Főpostával szemben
Cal. Reg. Ferd. 25.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1 lei. — Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lei. — Legújabb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 lei. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lei báni bélyegköltésig fizetendő.

Libraria "Safroth" Cluj 5104-1.

Okleveles polg. iskolai tanár, ki jelenleg román állami iskolában tanít, román, héber, magyar és német nyelvtudással zsidó iskolánál keres alkalmazást. Cím a kiadóban. 5282

Börkereskedő segéd, ki szangró, detail és bocskorvágásban teljesen jártas, állást keres. Megkereséseket „Nöten” jellegére a kiadó továbbítja. 5281

Jó állapotban levő férfi felöltő, valamint egyéb ruhanemű Erzsébet-ut 25. sz. alatt (háttal az udvarban) eladó. 5292

Marosujvár legforgalmasabb helyén korszerűnek üzemnek megfelelő ház eladó. Ertekezhetni „Lloyd Express” Szentegyház-u. 4. 5294

Keresek ügyes, jó megjelenésű fiatal rőtös- és divatruhágyártó. Kirakattervezésben jártas egyén elnyben részesül. Rothmann, Hatog, 5300

„Ideal”
Törv. védve

*„Mafellunó simo az arcom!!
Igen mert Reszling fele
Ideal kés nélküli berel-
valo porral beretvalkoztam!!”*

Mégis csak legjobb a
„RASOL IDEAL”
késnélküli borotváió por, amely az ország legregibb gyártmánya.

Kapható 1-es, 2-es és 3-as minőségben (utóbbi a legerősebb) 1/2 és 1/4 kg.-os szép kivitelű csomagolásban. 1491

5 kg. vétel franco-franco lei 120.—, kisebb mennyiségben lei 26.— kg.-kint. Hozzávaló esztétikus darabonként lei 15.—

Óvakodjunk az ártalmas összetevőkből összeállított utáztatóktól. Csak az „Ideal” felírása a valódi, melynek jóságáért felelőséget vállalok.

Reszling József fodrász
Cluj, C. E. Ferd. 80. (a nagy vashíd mellett)

Uj üzlet! **Uj üzlet!** 1515

gar. 400 yardos olasz cérna és pamutgyár gyári lerakata és vezérképvisellete Nagyrománia részére.

Serényi Desideriu
nagyváradai fióküzlete
Zöldfa-utca

Központ: **Timişoara** Fióküzlet: **Gradeamare**

AZ IPAR ÉS KERESKEDELMI BANK R.-T.
1470 Strada Regina Maria (Deák F.-u.) 49

ELVÁLLAL:
Magyarország, Németország és Csehszlovákiába napi vagy fix ár mellett **ÁTUTALÁSOKAT**

Butorkereskedők és butorvásárlók figyelmébe!

Mielőtt szükségletüket beszereznek tekintsek meg raktárunkat, ahol nagy választékban különösen háló-, ebédlő- és szobák kaphatók kedvező ártételek mellett is. Elvállalunk: szállodák, éttermek, kávéházak, üzletek, bankok stb. modern berendezését.

Victoria Falpari Műbutorgyár Rt.
Tárgu-Mureş—Marosvásárhely
Gyártelep: Str. Bererice (Sórfáz-utca) 17. Üzlethelyiség: Szt. Georg (Szentgyörgy-u.) 5.

Engross **FEKETEERDŐI** Engross
ÜVEGGYAR
gyártmányai nagy mennyiségben érkeztek

Kerekes Ernő
üveg, porcellán üzletébe,
Cluj, Cal. Regele Ferd. 14 1484

Ügorkás, beőfűtes üveg, valamint mindennemű üveg-áru vagonvagonokba fix szállításra legolcsóbb áron kapható

Telefon 494 **15%** Telefon 494

gyarapodik vagyona,
ha levélben vagy személyesen oo adja fel rendelmenyét. oo

Meg nem felelő árut visszaveszünk. 1291

Nagy Áruhaz
rövid, kötött, norinbergi és papirkereskedés
Cluj, Piata Mihailu Viteazul

Parókákat
és mindennemű hajmunkát, hajfestést, kifogástalanul és jutányosan készít

Paula hölgyfodrász és manicursalon
Cluj, Szentegyház-utca 15. sz.
1487 Ugyanott babaklinika is van.

RÓTH cipész
1494

GLUJ,
Str. St. G. Iosif

volt Szép-utca

LEVÉLBÉLYEGEK

nagy választék és olcsó árak. Minden gyűjtő kérjen ingyen árjegyzéket. Hiteles gyűjtőknek választéket küldök.

H. Pirkmayer Alajos Perlasos (Jud. Torontal)

Nagy mennyiségben érkezett:

Maister Lucius és Badische Anilneh

Sósav	valamint mindennemű festék- és fűszeráru előnyös árak mellett nagyban és kicsinyben kaphatók.
Kénsav	
Szalmaíkszesz	
Ablaktapasz (git)	
Firnisz	
Tavotta	
Olajok	
Enyv	
Kefezárak	

KALMÁR
Árutforgalmi B.-7. Cluj str. Regina Maria 42

ROSENZWEIG ANTAL

héber és rituális könyvkereskedése nagyban és kicsinyben

Piata M. Viteazul 38 **CLUJ** Széchenyi-tér 38 (Saját ház) 1499

ברית סליחה סחורה חסידי
סחורה חסידי סחורה חסידי

Raktárunkban állandóan kaphatók mindennemű zsidóvallású imakönyvek u. m. magyar és német fordítású diszkótésú imakönyvek, melyasszonyi ajándékok, „Mirjam” Jahrzeitbiák 50 évre kiszámítva, valamint selyem és gyapjú Talszék

FERENCVÖLGYI ÜVEGGYAR R.-T.
Posta, vasutállomás:
Gámpálung Gyárt mindennemű öblös és csiszolt árut, (Hosszumező) demyonokatstb. 5265

Börüzlet
Cluj legforgalmasabb pontján áruval előnyös feltételekkel **átadól**
Ugyanott „Pesti Hírlap” gyűjtemény 1914—1918 végéig eladó
Cím a kiadóban. 5298

KERESKEDÉSI HÍVATAL
Cluj, Kolo L. Pop (B) Az „Uj K Szerkesztő Hivatal Zs. N. Sz A kézirat szerkesztő zendők. K adu

VI. évfoly

Képv
Irtá Korn lakoznak nátorok l ezzel kapc úsával az séges, ho rüket és cok közep nem helyez liberálisok kozunk az vezet olya dök teljes A na hogy teljes mány meg gyülekezés hosszú idő legfőképen ismerni en erőszakkal jogát. Az telentül az átalakulás szakos kor szemtitizmu kellett meg valóságos képest. Az az alkotmá lenné tege eszébe, hog a teljes ta kellene te diktálná nál egészen má vagy mint Ezeknek Oly termé s lénynek a maradhat nem fogja nemzetipár tok polgár nek. Neki sünk van, talik. Neki Mi azt köv hiányzik jogokat kö és nemcsak egyenjogus Ezért állaspó képviselőin alkotmányj technikai d ilyen kisé Kitehették ságot, hog legesen és van. Valós az alkotmá mányon m mo; a csat en edjék á alkotmány vá toztatni tapasztalha el, amig R telített alk Képv tuk, hogy pót töltsek